БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 153 (1415)
5 АВГУСТ ЧОРШАНБА 1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

Ҳосилимиз мўл, юзимиз ёруғ бўлиши учун августда ҳам ғўза парваришини қизғин давом эттирайлик! Т. Охунов. — Ҳалол меҳнатнинг самараси кўрина бошлади. В. Холматов. — Моҳир механизатордан ҳамма миннатдор. Б. Мирзааҳмедов. — Мироб (1-бет).

Москвада Халқаро кинофестиваль очилди. Н. Хрушчевнинг Москвадаги Халқаро кинофестиваль қатнашчиларига табрик мактуби (2-бет).

КПСС XXI СЪЕЗДИНИНГ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА: Автоматика ва механизацияга кенг йўл! (2-бет).

ЎҚИТУВЧИЛАР СЪЕЗДИ ОЛДИДАН: Р. Шарафутдинова. — Ўзбекистон ССР да совет мактаби тараққиётининг асосий босқичлари (2-бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: Ҳ. Абдусаматов. — Партия контролининг янги формалари (3-бет).

Ш. Кузанбоев. — Силос бостириш — кечиктириб бўлмайдиган муҳим иш (3-бет).

Т. Файзиев. — Янги ўқув йилига тайёргарликни кучайтирайлик. (3-бет).

АҚШ Президенти Д. Эйзенхауэрнинг матбуот конференцияси (4-бет).

Американиклар Н. С. Хрушчев билан Д. Эйзенхауэрнинг ўзаро визитларини маъқулламоқдалар. (4-бет).

Ҳосилимиз мўл, юзимиз ёруғ бўлиши учун августда ҳам ғўза парваришини қизғин давом эттирайлик!

Хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтирайлик

Хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш, уларни хўжалик, маданий қурилиш ишларига, коммунизм қурилиши ишига тобора кўпроқ жалб этиш — партия ташкилотларининг идеология соҳасидаги энг асосий вазифаларидан биридир.

Совет хотин-қизлари — коммунизмнинг актив қурувчиларидир. Мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг бирорта соҳаси йўқки, унда меҳнаткаш хотин-қизлар қатнашмаётган бўлсин! Саноат корхоналарида, қурилишларда, колхоз ва совхозларда, давлат ва маданий ташкилотларда меҳнатсевар талантли хотин-қизлар ажойиб ватанпарварлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Хотин-қизлардан социалистик саноатимиз новаторлари, чевар теримчилар, олимлар ва ёзувчилар ажойиб ва талантли санъаткорлар, давлат арбоблари, хуллас турли касб эгалари етишиб чиқди. Ҳозирги вақтда фақат областимиз саноат корхоналарида 76 минг хотин-қиз ишлаётир. Хотин-қизлардан 2520 инженер, 2911 врач, 9562 ўқитувчи бор. Областимиз хотин-қизларидан 3625 киши Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларининг депутатлари, 21 хотин-қиз Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовордир. Бизнинг улуғ Советлар мамлакатида хотин-қизлар умумхалқ ғамхўрлиги билан ўраб олингандир. Минг-минглаб санаторий, дам олиш уйлари, туғруқхоналар, болалар боғчалари, яслилари, пионер лагерлари ва бошқалар оналар ва болалар соғлиғини, саломатлигини сақлаш учун хизмат қилаётир.

Ҳозирги вақтда мамлакатимиз ўз тараққиётининг янги даврига — коммунизм қурилишини кенг авж олдириб юбориш даврига қадам қўйган бир даврда коммунизмнинг актив қурувчилари — совет хотин-қизлари КПСС XXI съезди тарихий қарорларини амалга ошириш йўлида, етти йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун зўр жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Хотин-қизлар коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари ҳаракатининг олдинги сафларида бораётирлар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентина Гаганованинг ажойиб ватанпарварлик ташаббуси бутун мамлакатга ёйилди. Тошкент тўқимачилари, «Қизил тонг» тикувчилари, Оҳангарон шахтёрлари, Чирчиқ химиклари, пахта далаларимизнинг илғорлари Гаганова ташаббусига қўшилиб, қолоқ участкаларни илғор участкалар қаторига етказиб олиш, етти йилликнинг биринчи йили топшириғини муддатидан олдин ошириб бажариш учун социалистик мусобақани қизитаётирлар.

Партия ташкилотларининг вазифаси — гагановачи-ғанишерчилар ҳаракатига бошчилик қилишдан, хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни яна ҳам кучайтириб, уларнинг талант ва қобилиятларини, ижодий ташаббус ва ғайратларини коммунизм қурилиши вазифаларини бажаришга сафарбар этишдан иборат.

Аммо шуни ҳам айтиш керакки, айрим партия ташкилотлари хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни бўшаштириб юборганлар. Хотин-қиз кадрлар билан ишлаш кўнгилдагидек эмас. Улар партия маорифига етарли жалб қилинмаган. Айрим жойларда хотин-қиз советларининг ишлари жуда ҳам сусайиб кетган. Гулистон, Пискент, Бекобод районларида умумий мажбурий ўқиш Қонуни яхши бажарилмаётир. Айниқса, Бекобод районидаги кўпчилик қишлоқ мактабларида турли баҳоналар билан ўзбек қизларининг ўқишдан қолиши фактлари содир бўлаётир. Айрим жойларда ҳали хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш, уларни жамоат, сиёсий ҳаётга қатнашишларига тўсқинлик қилиш, ҳуқуқини поймол қилишга уриниш каби фактлар содир бўлмоқдаки, бунга мутлақо йўл қўйиш мумкин эмас!

Совет хотин-қизлари — социалистик жамиятимизнинг тенг ҳуқуқли аъзоларидирлар. Улар ўзларининг меҳнатсеварликлари, ажойиб талант ва қобилиятлари билан жамиятимизда фахрли ва энг ҳурматли ўринни эгаллайдилар.

Вазифа — хотин-қизларнинг жамоат ишларига янада кенг жалб этишдан, улар ҳуқуқини поймол қилишга, жамоат ишига актив қатнашишларига тўсқинлик қилишга уринган кишилар ким бўлишидан қатъий назар уларга қарши шафқатсиз кураш олиб боришдан иборат. Хотин-қизларнинг жамоат ишларига кенг жалб қилиш учун уларга барча моддий ва маданий шароитларни яратиб бермоқ керак. Корхона ва қурилишлардаги колхоз ва совхозлардаги болалар боғчалари ва яслилари ишларини, хотин-қизлар меҳнатини енгиллаштирадиган корхоналар, умумий овқатланиш корхоналари ишларини янада яхшилаш керак.

Ҳозирги кунда колхоз ва совхозларимиз далаларида ижодий меҳнат қайнаётган, август зарбдор ой, ҳал қилувчи ой, деб эълон қилинган энг масъулиятли кунларда хотин-қизларнинг тинч ва хотиржам меҳнат қилишлари учун зарур бўлган барча шароитларни яратиб бермоқ зарур. Шундагина бу йил областимиз бўйича давлатга 460 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни шараф билан бажарамиз, Тошкент областининг илгариги шон-шуҳратини тиклаймиз.

Партия ташкилотлари хотин-қиз советлари ишларини ҳамма жойда кенг йўлга қўйишлари, маданий-оқартув муассасалари ишларини янада жонлантириб, хотин-қизлар ўртасида турли темаларда лекция, доклад ва суҳбатлар ўтказишлари, савол-жавоб кечалари ташкил этишлари лозим. Шунингдек, хотин-қизлар кенгашлари, йиғилишлари, кечалари ташкил этиб, бунда донгдор ва илғор хотин-қизларнинг чиқишларини, учрашувларини уюштириш керак.

Хотин-қизлар ўртасида олиб борилаётган сиёсий-тарбиявий ишлар меҳнаткаш хотин-қизларни, барча меҳнаткашларни КПСС XXI съезди қарорларини, етти йиллик план топшириқларини бажаришга кенг сафарбар этсин.

Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозининг ўртоқ Р. Холматов бошлиқ бригада аъзолари КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун пахта далаларида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Суратда: бригада аъзолари сўнгги пайкаллардаги ғўзаларни чеканка қилмоқдалар. М. Шевелев фотоси.

Ҳалол меҳнатнинг самараси кўрина бошлади

Сирдарё районидаги Куйбишев номли колхоз аъзолари областимизнинг илгариги шуҳратини тиклаш учун бошланган курашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш мақсадида йил бошидан ҳалол меҳнат қилдилар. Ишчи кучларидан, айниқса механизациядан тўғри ва унумли фойдаланилди. Асосий майдонлардаги ғўза қатор оралари узунаси ва кўндалангига парвариш қилинди. Колхоз правлениеси ғўзаларнинг талабига қараб қондириб суғориш ишига алоҳида эътибор берди. Бу масъулиятли вазифага кўп йиллик тажрибага эга бўлган миришкор сувчилар тайинланди ва уларга ҳар тарафлама қулай иш шароити яратиб берилди.

Колхоз аъзолари Янгийўлда бўлиб ўтган область пахтакорлари кенгашида ўртага ташланган маслаҳатларга қатъий амал қилишиб, озиқлантиришни эрта муддатларда ўтказдилар. Натижада ғўзаларнинг ғовлаб кетишига йўл қўйилмади. Чеканка ҳам белгиланган агротехника муддатларида ўтказилди.

Эндиликда ёз бўйи қилинган ҳалол меҳнатнинг самараси мана ман, деб ўзини кўрсатиб турибди. Ҳар туп ғўзада ўртача 8—9 тадан тўқ кўсак тўплашга эришилди.

Пахтакорлар август ойини тўпланган ҳосилни тўла сақлаб қолиш ва ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи, деб эълон қилиб, ғўза парваришини янада қизғин давом эттиришга киришдилар.

Бу йил колхозда бир неча юз гектар ердаги ҳосилни машинада териб олиш планлаштирилган. Бу муҳим вазифанинг уддасидан чиқиш учун пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Терим машиналари деярли ремонтдан чиқарилиб, мавсумга тахт қилиб қўйилди. Механик-ҳайдовчилар аттестациядан ўтказилди. Эндиликда ҳосили машинада териш учун ажратилган майдонлардаги ғўзалар алоҳида парвариш қилинмоқда.

Колхоз аъзолари пахта йиғим-теримигача амалга оширилиши лозим бўлган тадбирларни белгилаб чиқдилар. Барча майдонлардаги ғўзаларга яна камида 1—1,5 марта ишлов бериш, ер шароитига қараб талаб қилган карталардаги ғўзаларни қондириб суғоришни давом эттириш, шунингдек эгатлар орасида биронта ҳам бегона ўт қолдирмай юлиб чиқиш ишлари кенг авж олдирилди.

Колхозчилар ўртасида социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилган. Бу мусобақада гулистонлик Ғанишер Юнусов билан беллашган ўртоқ Ҳакимжон Рустамов бошлиқ бригада аъзолари олдинда бормоқдалар. 92 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётган бу бригаданинг мўл ҳосил тўплаётган ғўзаларини кўрган киши хурсанд бўлади. Колхознинг Абдуллажон Тўйчиев, Серкабой Исаев, Тожибой Турсунов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам зиммага олинган мажбуриятни ортиғи билан бажариш, КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун астойдил бел боғлаб меҳнат қилинмоқда.

Т. ОХУНОВ.

Аҳдига мустаҳкам кишилар

Яқинда биз Сталин номли колхознинг ўртоқ Обидбоев бошлиқ бригадаси пахта далаларида бўлдик. Мўл ҳосил тўплаб, гуркираб яшнаётган ғўзалар шабада эпкинида майин тебраниб, киши дилига аллақандай завқ бағишларди.

Вақт чошкага яқинлашган. Кун иссиқ, аммо далада иш қизғин. Бригада бошлиғи культивациянинг сифатини текшириб юрибди. Биз ўртоқ Обидбоев билан ҳол-аҳвол сўрашгач, бригадада шу кунгача қилинган ишлар ва август ойида амалга ошириладиган тадбирлар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— Ҳозиргача барча майдондаги ғўзаларимизга тўрт марта комплекс ишлов бердик. Озиқлантириш ҳам эрта ўтказилди. Ҳар туп ғўзани қондириб суғоришга алоҳида аҳамият бераяпмиз, — вазмин сўзлай бошлади бригадир. — Мана кўриб турибсизлар, ғўзамизнинг ривожи чакки эмас.

Бригада бошлиғи бир неча туп ғўзанинг кўсакларини санаб кўрсатди. Чиндан ҳам ишнинг натижаси ёмон эмас. Ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар туп ғўзада 8—9 тадан кўсак, 15—20 га яқин гул бор.

— Ҳали бу бизни қаноатлантира олмайди, — деди бригадир сўзида давом этиб, — август ойида ҳам астойдил меҳнат қиламиз. Барча майдондаги ғўзамизга яна бир марта комплекс ишлов бериб, лозим топилган пайкалларга шарбат суви оқизамиз. Ана шу йўл билан зиммамизга олган мажбуриятимизни ортиғи билан бажариб, умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшамиз.

Х. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Сталин номли колхоз.

МИРОБ

Рустамали акани 11- бригада даласида учратдик. У кўп йиллик тажрибага эга бўлган Турғинбой ака Хушназаров билан суҳбатлашиб турар эди.

— Ҳозирги сувнинг хосиятини ўзингиз биласиз, — дер эди у, — шу кунларда ғўзани айниқса тунда суғориш керак. Негаки ғўза салқин ҳавода қониб сув ичиб, кундузи офтобнинг иссиқ нурини ўзига сингдирса, у эркин ривожланади. Ҳосили мўл бўлиб, кўсаги тўлади.

Рустамали ака ана шу сўзларни айтиб чап ёнидан оқаётган ариққа разм солган эди, бирдан қошлари чимирилиб, юзида ҳавотирлик аломатлари пайдо бўлди.

— Менга узр, — бизга мурожаат қилди мироб, — ҳозир қайтиб келаман.

У бир сакраб тўриқ отини минди-да унга қамчи босди. Биз бўлсак унинг бу ҳаракатларидан ҳайрон бўлиб турар эдик.

— Барака топкур, жуда жонкуяр мироб, — тушунтира кетди Турғинбой ака, — назаримда ариқдаги сув меъёридан ё сал озайди, ё бўлмаса бироз кўпайиб кетди. У шуни пайқаб, қулоқ бошига кетди.

Ҳақиқатда ҳам шундай экан. Орадан кўп ўтмай мироб қайтиб келиб, бўлган воқеани қисқа қилиб сўзлаб берди:

— Сув кўплик қилиб эндигина тўғоннинг бир четини бузган экан, сал кечиксам иш пачава бўларди.

Ўртоқ Рустамали Ҳамдамов 16 йилдан бери Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхозда мироб бўлиб ишлайди. У сувни исроф қилмасдан, ундан тежаб-тергаб фойдаланишни таъминлаш билан бирга доимий равишда пахта далаларини айланиб пахтакорларга, сабзавотчиларга яхши маслаҳатлар беради.

Бу йил колхоз аъзолари 1715 гектар майдондан 5 минг тонна пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олганлар. Шунингдек 331 гектар беда зордан, 99 гектар майдондаги маккажўхоридан ва сабзавот, полиз экинларидан мўл ҳосил йиғиб олишга аҳд қилганлар. Ана шу мажбуриятларнинг тўла бажарилиши учун колхознинг тажрибали миробн ўртоқ Р. Ҳамдамов актив кураш олиб бораётир. Шунинг учун ҳамма колхозчилар уни жуда ҳурмат қилишади.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БОЁВУТ. Бригада далаларини айланган киши ғўзаларнинг серҳосил бўлиб ривожланаётганлигини кўриб ҳаваси келади. Бу 4- «Боёвут» совхозининг машҳур механизатор ўртоқ Насиб Бекиров бошчилигидаги коммунистик меҳнат бригадасига қарашли ерлар. Бу ерда ҳамма иш механизация воситасида бажарилмоқда. Моҳир механизатор Бекиров ишга шахсан ўзи контроллик қилиб бораётир. Бу йил деярли барча майдондаги ғўзани машинада теришга мослаб парвариш қилмоқдалар.

Н. Эгамқулов.

* * *

ОРЖОНИКИДЗЕ. Ўртоқ Т. Хошимов Ленин номли колхознинг 6- бригадасида механизатор бўлиб ишлайди. У ўзига топширилган вазифани яхши бажаради. Шу кунларда у қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда ёрдам бераётир. Кунига 6 — 8 гектар ерга дори сепмоқда.

Бироқ кўпчилик жойларда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш кучайтириб юборилмаган. Шу райондаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг ўртоқ Ғулом Ғафуров бошлиқ бригадасини олайлик. Бу бригаданинг ғўзалари яхши ривожланибди. Лекин текшириш натижасида айрим карталарга ўргимчаккана тушганлиги аниқланди.

Аммо бунга қарши ўз вақтида кураш чоралари амалга оширилмаётир.

А. Қаюмов,
М. Хабирова,
О. Ёқубов.

Моҳир механизатордан ҳамма миннатдор

Мамлакатимизда Гаганова ва Ғанишер Юнусовлар ҳаракати кенг авж олиб кетди. Уларнинг изидан борувчилар коммунизм чаман боғини барпо қилиш учун олиб борилаётган умумхалқ курашига ўз ҳалол меҳнатлари билан муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Чиноз районидаги Киров номли колхоз аъзолари 15-трактор-далачилик бригадасининг механизатори, Гаганова-Ғанишер ташаббусига қўшилган Сервер Бекировнинг ғайратига тан бериб, уни меҳнаткаш ва софдил йигит деб, ҳурмат қиладилар. Тўққиз йилдан буён колхозда механизатор бўлиб ишлаб келаётган Сервер бу йил 56 гектар майдонга эга бўлган трактор-далачилик бригадасида хизмат қилмоқда. Бригадага жами бўлиб 14 колхозчи бириктилиб, тажрибали пахтакор Соатали ака Мирзалиев бригада бошлиғи қилиб тайинланган. Бригада аъзолари бу йил ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил олиб, киши бошига 16 тоннадан пахта етиштирамиз деб аҳд қилишди.

Ҳозир бригада даласига борган киши ғайрат билан қилинган меҳнатнинг самарасини кўриб беҳад хурсанд бўлади, дили завққа тўлади. 56 гектардаги аниқ квадратларда барқ уриб ўсаётган ғўза тупларининг ҳар бирида ҳозирданоқ 8—9 тадан тўлиқ кўсакларни, қанчадан-қанча гул ва шоналарнинг бўлиши мўл ҳосилдан дарак бериб турибди. Бригада аъзолари Ғанишер чақириғига қўшилишиб, КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шарафига ҳар гектар ердан 40 центнердан эмас, балки 50 центнердан пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олдилар.

Сервер Бекиров ғўза қатор ораларини тўрт марта узунасига ва тўрт марта кўндалангига культивация қилиб, учинчи сувдан сўнг узунасига бешинчи марта культивацияни бошлаб юборди. Бригада сувчиларидан С. Ҳайдаров, Б. Жўраев ва Ғ. Ориповлар ғўзага тўртинчи марта сув тарамоқдалар. Ғўза қатор ораларига суғориш олдидан гўнг аралаштирилиб фосфор сепилган. Барча майдондаги ғўзалар биринчи чеканкадан чиқарилди. Бунда бригада аъзоларидан Робихон Хўжаева, Чиннигул Жуманова, Шукринисо Султонбоева каби ғайратли қизларнинг ҳиссаси катта. Лекин ғўзани парвариш қилишда энг улкан ҳиссани тракторчи Сервер Бекиров қўшди. 56 гектар майдондаги ғўзани бир трактор билан икки томонлама парвариш қилиб етказиш осон иш эмас-ку, ахир. У бу ишларни бажаришда бошқа бригадаларга ёрдам ҳам берди. Колхознинг 6-бригадасида ғўзага сув қўйилгандан сўнг ер қуриб қолаётганини эшитиб, ўша бригаданинг 35 гектар еридаги ғўза қатор ораларини культивация қилди, ўзи билан мусобақадош Манноп Ғаффоров ишлаётган 13-бригаданинг 10 гектар пахта майдонини ўғитлади. Ҳолбуки, ўша бригадада 84 гектар ерда икки трактор ва икки механизатор ишлар эди. Меҳнатсевар механизатор Сервер Бекировнинг бу ишларига, бу инсоний ҳимматига қойил қоласан, киши. У ишда бундай муваффақиятларга қандай қилиб эришмоқда? Шу саволга жавоб топмоқ учун яқинда 15-бригада даласига бордик.

Катта ва текис пайкалдаги ғўза қатор ораларида унинг «универсал»и сузиб юрарди.

— Сизнинг тракторда сифатли равишда ва юқори унум билан ишлашингизнинг сири нимада? — деб сўрадик биз С. Бекировдан.

— Владимир трактор заводи ишлаб чиқарган мана шу «универсал» трактор йил бошидан буён бирор марта ҳам бузилгани йўқ, тўхтовсиз ишлаб келмоқда, — дейди у тракторини кўрсатиб. — Шу трактор билан кўкламда 97 гектар майдонга квадрат-уялаб чигит экдим. Ҳозирги кунгача 600 гектардан ошиқроқ майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилдим. Унинг бузилмаганлигининг сабаби шундаки, ҳар куни ишдан кейин тракторни техника кўригидан ўтказаман, турли қисмларини артиб мойлайман, бўшаб қолган болтларини мустаҳкамлайман. Эрталаб саҳарда келиб, совутилган чопқир отдай турган пўлат отимга ўтириб ишни бошлайман.

Дарвоқе ўша тракторнинг йил бошидан буён бузилмасдан тўхтовсиз ишлаётганининг яна бир асосий сабаби моҳир механизатор Сервер Бекировнинг ўз касбини севганлигида ҳамда пахтадан мўл ҳосил олиш йўлида зўр ғайрат билан фидокорона меҳнат қилаётганлигидадир.

Пайкал бошига қоқиб қўйилган кўрсаткич тахтасига «Машинада териладиган майдон 40 гектар. Механик-ҳайдовчи С. Бекиров» деб ёзиб қўйилган.

— Мен ҳайдайдиган «СХМ-48М» пахта териш машинаси ремонтдан чиқарилиб тахт бўлиб турибди. Бу йил ўша машинада мана шу ерлардан 100 тонна пахта териб бераман, — дейди зўр ишонч билан Сервер.

Бундай меҳнатсевар кишиларга минг офарин десанг ҳам оз.

В. ХОЛМАТОВ.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

▲ Ироқ Республикасининг миллий байрами муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Ворошилов Ироқ Республикаси давлат олий кенгашининг раиси Нажиб Ар-Рабий жанобларига, СССР Министрлар Советининг раиси Н. Хрушчев Ироқ Республикасининг бош министри Абдул Карим Қосим жанобларига табрик мактублари юборган эдилар.

Яқинда Бағдоддан жавоб телеграммалари олинди. Нажибнинг К. Ворошиловга юборган телеграммасида ироқ халқининг дўсти бўлган совет халқига бахт-саодат ва равнақ топиш тилаклари изҳор қилинади.

«Ироқ халқи, — дейилади генерал майор Абдул Карим Қосимнинг Н. С. Хрушчев номига юборган телеграммасида, — совет халқига ҳамиша зўр ҳурмат ва қувонч туйғуси билан қараб келди ва мен ишонаманки, иккала мамлакатларимиз ўртасида мавжуд бўлган дўстона муносабатлар, ҳар икки халқ ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик бундан буён ҳам мустаҳкамлана ва ривожлана беради».

▲ 3 августда СССР Министрлар Советининг раиси Н. С. Хрушчев Бразилиянинг Совет Иттифоқида бўлган атоқли сиёсий арбоби Жанио Да Силва Куадросни унинг илтимосига кўра қабул қилди ва у билан суҳбатда бўлди. Суҳбатда Бразилия газетаси «Диарио де Нотисиас»нинг директори Жзозе Дантас қатнашди.

▲ 3 августда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев СССР парламент группасининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Гуннар Хенрикссон бошчилигидаги Финляндия парламент аъзолари делегациясини қабул қилди. Қабул вақтида бўлган суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

ЛЕНИН НОМЛИ КОЛХОЗ ДАВЛАТГА ЧОРВА МАҲСУЛОТЛАРИ СОТИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Қорасув районидаги Ленин номли колхоз аъзолари давлатга чорва маҳсулотлари сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга пландаги 640 центнер ўрнига 642 центнер гўшт топширилди.

Шунингдек, пландаги 43 минг дона ўрнига 43 минг 600 дона тухум, 2400 килограмм ўрнига 2407 килограмм жун, 9682 килограмм ўрнига 11 минг 675 килограмм пилла, 2800 центнерга яқин сут маҳсулоти сотилди.

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРИДА ЧЕКАНКАНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1959 ЙИЛ 4 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Ҳаммаси бўлиб
Ўрта Чирчиқ	99,8
Қуйи Чирчиқ	98,0
Оққўрғон	95,0
Сирдарё	94,5
Гулистон	93,5
Бўка	87,5
Чиноз	85,3
Бекобод	83,0
Боёвут	77,9
Янгийўл	74,0
Пискент	70,3
Юқори Чирчиқ	67,6
Оржоникидзе	62,3

Москвада Халқаро кинофестиваль очилди

3 августда Москвада В. И. Ленин номидаги стадионнинг Спорт саройида Халқаро фестиваль-жаҳон киносанъатига катта кўрик бошланди. Бу фестиваль «Киносанъатининг гуманизми учун! Халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун!» шиори остида ўтказилмоқда.

СССР Маданият министри Н. А. Михайлов фестивални оча туриб, чет эллардан келган жуда кўп делегатлар ва меҳмонларни табриклади ҳамда Москва фестивали муваффақиятли ўтади ва бутун дунё халқлари ўртасида ҳамжиҳатликнинг ўсишига ёрдам беради, деб умид билдирди.

Н. А. Михайлов СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг табригини ўқиб эшиттирди. Бу табрикда Совет ҳукуматининг бошлиғи Москва кинофестивали тинчлик ва инсоният тараққиёти учун курашда барча санъат арбобларининг куч-ғайратини янада бирлаштиришга энг яхши хизмат қилсин, деб тилайди.

Москвада ўтказилаётган бадиий ва ҳужжатли фильмлар фестивалида 50 мамлакат қатнашмоқда. Конкурсга 94 кинофильм тақдим этилган.

Халқаро кинофестивалининг биринчи кунида Спорт саройида икки фильм: «Жунгли сўқмоқлари» фильми (Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси кинематографистларининг биргаликдаги постановкаси) ва «Мансарда» номли инглиз бадиий фильми кўрсатилди. (ТАСС).

МОСКВАДАГИ ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛЬ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Жаҳондаги кўп мамлакатларнинг Совет Иттифоқи пойтахти Москвада Халқаро кинофестивалига тўпланган киносанъати арбобларини Совет ҳукумати номидан қизғин табриклайман.

Маданият соҳасидаги дўстона алоқалар ва ҳамкорликни ривожлантириш, маданий бойликларни айирбошлашни кенгайтириш турли мамлакатлардаги халқлар ўртасида ҳамжиҳатликнинг ўсишига ва мустаҳкам тинчлик учун курашда уларнинг куч-ғайрати бирлаштирилишига ёрдам беришини бизнинг мамлакатимизда яхши биладилар.

Ҳамма турдаги санъатнинг тараққийпарвар арбоблари инсониятнинг энг яхши идеаллари учун актив курашиб келдилар ва актив курашмоқдалар. Ер юзидаги барча халқларнинг дўстлиги ва тинч-тотув яшаши принципларининг қарор топиши учун киносанъатининг ғоят катта имкониятларга эга бўлганлигини қадрламаслик мумкин эмас.

Бизнинг замонамизда кино энг муҳим ва энг оммавий санъатлардан бири бўлиб қолди, чунки у миллион-миллион кишиларнинг фикр ва туйғуларига мурожаат қилиб, уларнинг ақл-идроки ва қалбига чуқур таъсир ўтказмоқда. Киносанъати қудратли маънавий куч ва халқлар ўртасидаги алоқанинг муҳим воситаси бўлиб қолди. Киносанъатининг ҳаёт ҳақиқати руҳи билан суғорилган, кишиларга инсониятнинг порлоқ келажаги учун курашда ёрдам берадиган чинакам бадиий асарлари бутун дунёда кенг равишда тақдирланмоқда.

Москва кинофестивали киносанъати барча арбобларининг тинчлик ва инсоният тараққиёти йўлидаги курашда куч ва ғайратларини янада бирлаштиришларига энг яхши хизмат кўрсатсин.

Халқаро кинофестиваль қатнашчиларига, улар орқали эса барча киносанъати арбобларига бу олижаноб ишда чин кўнгилдан муваффақиятлар тилайман.

Н. ХРУШЧЕВ.

1959 йил 3 август.

Украина ғалла сотиш планини муддатидан олдин бажарди

Республиканинг колхоз ва совхозлари давлатга 412 миллион пуд дон сотдилар

Украина ССРнинг колхозчилари, совхоз ва ремонт-техника станцияларининг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари КПСС XXI съездининг тарихий қарорларидан илҳомланиб, олинган социалистик мажбуриятларни амалга ошира бориб, белгиланган ғалла сотиш планини (маккажўхоридан бошқа) муддатидан олдин 31 июлда 105 процент қилиб бажардилар. Давлатга 412 миллион пуд ғалла ёки ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда 25 миллион пуд кўп ғалла сотилди. 360,3 миллион пуд буғдой тайёрланди. Бу йил давлатга маккажўхори билан бирга 450 миллион пуд ғалла сотилади, бу эса белгиланган пландан 17 миллион пуд кўпдир.

Давлатга ғалла сотиш планини республикада биринчи бўлиб 38 миллион пуд ғалла сотган Херсон областининг колхоз ва совхозлари ҳамда 21 миллион пуд ғалла сотган Қрим областининг колхоз ва совхозлари бажардилар.

Бу йил республиканинг колхоз ва совхозларида ўрим-йиғимнинг алоҳида усули кенг жорий қилинди ҳамда ўрим-йиғим ишлари комплекс равишда ўтказилди. Эртаги дон экинлари асосан 8—10 иш кунида ўриб йиғиб олинди. Умуман республика бўйича барча майдонларнинг 80 процентга яқини алоҳида усулда ўриб йиғиб олинди.

Республиканинг механизаторлари КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорларига жавобан, хосил ўрим-йиғимида йиғим-терим машиналаридан группалаб фойдаланишни, қўшолоқ машиналарда ишлашни кенг жорий қилдилар, кўпгина рационализаторлик таклифларини жорий қилдилар, бу эса шу йилги ўрим-йиғимдаги қийинчиликларни бартараф қилишга ҳамда нобудгарчиликларнинг олдини олишга ёрдам берди. Ғаллани ўриб-йиғиб олиш ва янчиш билан бир вақтда сомон—тўпонларни ғарамлаш ишлари ҳам олиб борилмоқда. Бу ем-хашакни тайёрлашни кучайтириш ҳамда кузги шудгор учун майдонларни тезроқ бўшатиш имконини беради.

Етти йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун кураш олиб бориб, республиканинг колхоз ва совхозлари шу йилнинг олти ойи ичида гўшт етиштириш ялпи планини ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 41 процент ва сут етиштиришни 24 процент кўпайтирдилар. Ана шу туфайли чорвачилик маҳсулотларини тайёрлаш анча кўпайтирилди. 20 июлга қадар давлатга: 737 минг тонна гўшт ёки ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 188 минг тонна кўп гўшт, сут 3460 минг тонна ёки—536 минг тонна кўп, тухум 1361 миллион дона ёки —321 миллион дона кўп, жун 239 минг центнер ёки ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 38 минг центнер кўп сотилди.

Республиканинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантиришнинг кечиктирилмайдиган вазифаларини муҳокама қиладиган навбатдаги Пленумини чақириш тўғрисида партия Марказий Комитетининг ахборотини жуда маъқуллаб кутиб олдилар. Партия ташкилотлари ҳар бир колхоз ва совхоз, ремонт-техника станциясининг ишлаб чиқариш фаолиятини яхшилаш, уларнинг ишида мавжуд бўлган камчиликларни йўқотиш, қолоқ участкаларни тажрибали кадрлар билан, яхши ташкилотчилар билан мустаҳкамлаш юзасидан катта амалий иш бошлаб юбордилар.

Ҳозир Украина ССР колхоз ва совхозларида маккажўхорини йиғиб олиш ва силослаш, қанд лавлаги, картошка, сабзавот, кунгабоқарни йиғиб ва ташиб олиш, шунингдек 1960 йилда кузги экинлардан юқори ҳосил етиштириш учун тайёргарлик кўрилмоқда.

Колхозчилар, РТС ва совхоз ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари бу йилги мураккаб об-ҳаво шароитида ҳамма қишлоқ хўжалик ишларини ўз вақтида туғаллаш, қишлов даврида жамоат чорвачилиги учун етарли миқдорда озуқа тайёрлаш учун, гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин равишда кўпайтириш юзасидан олган ўз мажбуриятларини шараф билан бажариш, КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини меҳнат соҳасида янги муваффақиятлар билан кутиб олиш учун зўр бериб ишламоқдалар.

КПСС XXI СЪЕЗДИНИНГ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

Автоматика ва механизацияга кенг йўл!

ФАН ва ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

«ҚАРАҒАНДА-1» КОМБАЙНИ

Қарағанда кўмир илмий-текшириш институти коллективи ишлаб чиқариш илғорлари билан биргаликда «Қарағанда-1» маркали оригинал проходка комбайнини яратди. Синаб кўриш натижалари комбайндан унумли фойдаланиш мумкинлигини кўрсатди. «Сараньуголь» трестига қарашли 120-шахтада ишлатиб кўрилган бу комбайн 150 иш сменаси давомида минг метр вентиляция штрекини қазиди. Бу агрегатни қўлланиш меҳнат унумдорлигини ошириш, ҳар йили давлатнинг кўп миқдордаги маблағини иқтисод қилиш имконини беради. Шунинг учун Қарағанда Халқ хўжалиги кенгаши бу комбайнни кўплаб ишлаб чиқариш ҳақида қарор қабул қилди.

ЯНГИ МОТОЦИКЛ

Киев мотоцикл заводининг коллективи «К—750» маркали уч ғилдиракли янги мотоциклни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Мотоциклнинг двигатели 26 от кучига эга бўлиб, соатига 95 километр тезликда юра олади.

«К—750» мотоциклининг икки томонлама ҳаракат қиладиган гидравлик пружина амортизаторлари бор. Улар машинанинг нотекис жойларда ҳам тезлик билан юриши учун имкон беради.

ОВОЗ ФОТОГРАФИЯСИ

Олимларимиз овозни фотография қиладиган электрон асбоблари ихтиро қилдилар. Бу асбоб Москва консерваториясининг музика акустикаси лабораториясида фойдаланилмоқда. Унинг ёрдами билан артист овозининг баланд-пастлиги текшириб кўрилади.

РАДИО ТЎЛҚИНЛАР ЁРДАМИ БИЛАН

Катта кенгликдаги майдонга жойлашган нефть қудуқлари ишини кузатиб туришнинг жуда ҳам қийинлиги ҳаммага маълум. Аммо радио тўлқинларидан фойдаланиш бу ишни беқиёс равишда осонлаштириш имконини бераётир. Ҳозирги вақтда нефтчилар олимларимиз яратган ажойиб установкадан фойдаланмоқдалар. Радио тўлқинлари ёрдами билан ишлайдиган бу установка ҳатто ўн километрдан ошиқроқ узоқликка жойлашган нефть қудуқлари ишини диспетчерхонадан туриб бошқариш имконини бермоқда.

Автоматлашган цехда

Суратда: Тошкент консерва заводининг автоматлашган томат цехида. **М. Нуриддинов** фотоси.

Тошкент консерва заводи. Холва, пашмак, новвот, консерва, томат ва соклар ортилган автомашиналар кетма-кет ўтиб турипти. Устма-уст қилиб тахланган яшиклардаги турли-туман ширинликларнинг хушбўй ҳиди димоққа урилади. Қайси цехга кирманг, ғайрат билан меҳнат қилаётган ишчиларни кўрасиз. Бу ердаги ҳаёт, меҳнат завқи, ишчи ва хизматчиларнинг ғайрати кишини хурсанд қилади.

— Корхонамиз бу йил 17 миллион 700 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради, — дейди завод директори ўртоқ Муҳитдинов. Коллективимиз ярим йиллик планни 131 процент адо этиб, давлатга 1 миллион 630 минг сўмлик қўшимча маҳсулот топширди. Бунга цехлараро социалистик мусобақани кенг авж олдириш ва айрим цехларда ишлаб чиқариш процессларини такомиллаштириш туфайли эришдик.

Бу соҳада бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Яқинда ишга туширилган томат цехида эса фақат автомат ва ярим автомат машиналар ўрнатилди. Бу цех заводнинг энг йирик цехларидан ҳисобланади. Унинг деярлик 100 метр узунликдаги майдонида жойлашган сортларга ажратиш, тозалаш, ювиш, пишириш сок линиясига 3 ва 1,5 литрлик банкаларни етказиб бераётган автомат ва ярим автомат машиналари тинмай ишламоқда. Цехда тўрт асосий линия мавжуд бўлиб, уларнинг ҳаммасида томат ишлаб чиқарилади, ёрдамчи линияда эса томат соки ишланади.

— Цех реконструкция қилинмасдан аввал помидорларни сортларга ажратиш, тайёр сокларни банкаларга қуйиш, уни упаковкалаш ва ташиш ишлари қўлда бажарилар эди. Ҳозир эса бу ишларнинг ҳаммасини машина бажаради. Ишчилар фақат машиналарнинг ишлашинигина назорат қилиб турадилар. Қўл меҳнатидан ярим ва тўла автоматлашган механизацияга ўтилиши туфайли ана шу ишларда банд бўлган 15 кишини бошқа участкага ўтказиш имкони туғилди. Бу билан бир йилда 500 минг сўмлик давлат маблағи тежалади.

Томат пишириш участкаси цехдаги асосий участкадир. Бу ерга 4 та электр печи ўрнатилган. Ҳарбири 250 килограмм помидор қиймаси учун мўлжалланган бу печларни икки киши кузатиб туради.

Автоматлашган цехда биринчи кундаёқ юқори кўрсаткичларга эришилди. Бир кун ичида икки ярим тоннага яқин томат ва сок ишлаб чиқарилди ва истеъмолчиларга етказиб берилди.

Р. ТУРСУНОВ.

Ёш рационализаторлар ҳиссаси

Тошкентдаги ирригация машинасозлиги заводининг коллективи мунтазам равишда ишлаб чиқариш топшириқларини ошириб бажараётир. Бунга иш процессларини такомиллаштириш, янги техника ва прогрессив технологияни кенг жорий қилиш ҳамда новаторларнинг рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини кўплаб амалга ошириш натижасида эришилаётир.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорлари коллектив орасида рационализаторлик ҳаракатини янада кенгайтириб юборди. Бунда иштирок этаётган янгилик изловчилар ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш ва меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган жуда кўп таклифлар билан чиқмоқдалар. Шу йилнинг ўтган ойлари ичида ўнларча ихтирочилик таклифлари тушди ва ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Шуниси қувончлики ёшлар актив рационализаторлар қаторидан муносиб ўрин олмоқдалар. Уларнинг таклифлари корхонага катта фойда келтираётир. Механика-йиғув цехининг ёш технологи ўртоқ Ф. Курмашев экскаватор стреласи ишлаб чиқаришнинг янги усулини таклиф қилди. Уни қўлланиш натижасида стрела тайёрлаш учун сарфланадиган харажат анча камайди, меҳнат унумдорлиги эса икки баравардан зиёдроқ ортди. Айниқса иш шароити беқиёс яхшиланди.

Юрий Тихонов бошчилигидаги комсомол-рационализаторлар группасининг фаолияти тақдирга сазовордир. Бу группа шу йилнинг ўтган ойлари ичида бир қанча муҳим таклифлар билан чиқди. Яқинда ёш рационализаторлар флянецни тешадиган янги станок конструкциясини ишлаб чиқдилар ва шу асосда уни ясадилар. Бу шу вақтгача асосан қўлда бажарилиб келинаётган процессни тўла механизациялашни таъминлади. Илгари бу иш процесси давомида ҳар бир тонна металлнинг деярлик ярмига яқини чиқиндига чиқиб кетар эди. Эндиликда эса металлнинг фақат 4-5 процентигина чиқиндига чиқадиган бўлди. Бу станок корхонага жуда катта фойда келтиради. Дастлабки ҳисобларга қараганда, уни қўлланиш ҳар йили 350 минг сўмлик маблағни тежашни таъминлайди.

Қ. АҲМЕРОВ.

ЎҚИТУВЧИЛАР СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

Ўзбекистон ССРда совет мактаби тараққиётининг асосий босқичлари

Социализмдан коммунизмга ўтишнинг асосий ва муҳим шартларидан бири халқнинг маданий савиясини юксалтириш, коммунизм қурувчиларни ҳар томонлама ривожланган ва билимдон кишилар қилиб тарбиялашдир. В. И. Ленин коммунизм қурилиши учун «... маданиятли, онгли, маълумотли меҳнаткашлар керак» деб кўрсатган эди. Шунинг учун ҳам Коммунистик партия мактаб-маориф ишларини коммунизм қуриш ишининг, ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва социалистик ишлаб чиқариш муносабатларини мустаҳкамлаш ишининг таркибий қисми деб қарайди.

Совет мактаби тарихини даврларга бўлиш масаласи шу вақтга қадар мулоҳазали масалалардан бўлиб келмоқда. Шу пайтгача тарихчилар совет мактаби қандай босқичларни босиб ўтди деган саволга илмий жиҳатдан асосланган, ҳамма томонидан эътироф этилган тўла фикр айтаолмайдилар.

Совет мактаби тарихи совет жамияти тарихининг ажралмас қисмидир. Шунинг учун ҳам совет мактаби тарихини даврларга бўлганда Совет давлатининг умумий тараққиёти тарихи даврларига таянадилар.

1957 йил январида РСФСР Педагогика фанлари академияси кенгаш ўтказди. Бунда педагогика тарихи билан шуғулланувчи мутахассислар иштирок этиб, профессор Н. А. Константиновнинг «Мактаб ва педагогика тарихини даврларга бўлиш» деган темадаги докладини муҳокама қилдилар.

Н. А. Константинов ижтимоий-иқтисодий формацияни даврларга бўлиш принципига асосланиб мактаб тарихини совет жамияти тарихининг асосий икки босқичига мослаб даврлаштиради. 1936 йилгача бўлган даврни, яъни капитализмдан социализмга ўтиш даврини биринчи давр қилиб олади. Иккинчи давр қилиб эса, 1936 йилдан кейинги даврни, яъни социализмдан коммунизмга ўтиш даврини олади. Профессорнинг фикрича, ана шу даврларнинг ҳар бири ҳам ўзаро боғланган босқичларга эга.

Масалан, биринчи босқични олайлик. Бу босқич 1917 йилдан 1920 йилгача давом этиб, совет мактаби қурилишининг асосий принципларини ишлаб чиқиш даври бўлди. Иккинчи босқич 1921—1931 йилларни ўз ичига олиб, совет мактабини янги мазмунда таълим берадиган қилиб қуриш учун кураш даври бўлди. Учинчи босқич эса (1931—1936 йиллар) социализмдан коммунизмга ўтиш даврининг муҳим масалаларига мувофиқ энг муҳим таълим-тарбия проблемаларини ҳал қилиш босқичидир. Тўртинчи босқич 1937—1941 йилларни, бешинчи босқич 1941—1952 йилларни ўз ичига олади.

Профессор Константиновнинг бу мулоҳазалари кенгаш қатнашчилари ўртасида кенг муҳокама қилинди. Айрим тарихчилар уни танқид қилиб чиқдилар, ўз фикрларини, ўзлари таклиф этган босқичлар системасини баён қилиб бердилар. Жумладан, Ф. Ф. Королев совет мактаби тарихини тўрт босқичга бўлди. Унинг фикрича, биринчи босқич (1917—1918) таълим-тарбия ишларида демократик ўзгаришларнинг туғалланиш даври, иккинчи босқич (1918—1936) мактабда социалистик ўзгаришларнинг қарор топиши ва умумий бошланғич таълимнинг амалга оширилиши даври, учинчи босқич (1937—1952) таълим-тарбия ишларининг ғоявий ва илмий жиҳатдан юксак савияга кўтарилиши ва умумий етти йиллик таълимнинг амалга оширилиши даври ва ниҳоят, тўртинчи босқич 1952 йилдан кейинги даврни ўз ичига олиб, умумий ўрта таълимга ўтиш ва политехника таълимини жорий қилиш даври.

Бундан кўриниб турибдики, совет мактаби тарихини даврларга бўлишда етакчи олимлар ўртасида ҳам ҳалигача аниқ бир хулосага келинмаган. Лекин шунга қарамай, республикамизда совет мактаби тарихини марксизм-ленинизм таълимотига асосланиб, Ўзбекистон ССР тарихий тараққиёти даврларига мослаб ўрганиш устида тадқиқотлар олиб борилмоқда. Қуйида Ўзбекистон ССРда совет мактаби тараққиётининг тарихий босқичлари ҳақида ўз мулоҳазаларимизни баён қиламиз.

Бизнинг фикримизча, биринчи босқич Октябрь революциясининг Ўзбекистондаги ғалабасидан мустақил Совет Социалистик Республикаси тузилган давргача бўлган 1917—1924 йилларни ўз ичига олади. Бу даврда эски мактабларни туғатиш ва совет мактабининг ғалабаси учун кескин кураш давом этди.

Халқ маорифи ҳақидаги декларация, черковни давлатдан ва мактабни черковдан ажратиш ҳақидаги декрет, ягона меҳнат мактаби тўғрисидаги низом ва бошқа муҳим давлат ҳужжатлари социалистик мактаб системасини ўрнатишга ёрдам берди. VIII партия съездида қабул қилинган КПСС программасида совет мактаби қурилишининг принципиал асослари, перспектив плани ва асосий йўллари белгилаб берилди.

Ўзбекистон меҳнаткашларининг болалари қоронғи, зах кулбаларда ўқишдан озод этилиб, яхши-яхши биноларда таълим олиш имкониятига эга бўлдилар. Ёш совет республикаси душманларининг қаршиликларига қарамай, Ўзбекистон республикаси ташкил қилинган вақтга келиб, мактабларнинг умумий сони 908 га етди. Бу 1917 йилдагидан икки баравар зиёддир.

Ўзбекистонда мактаб тарихининг иккинчи босқичи мустақил республика эълон қилингандан то 1931 йилгача бўлган даврни ўз ичига олади. Бу босқичда Коммунистик партия ва Совет ҳукумати асосий эътиборни ўқув-тарбия ишларини тубдан яхшилашга қаратадилар. Янги-янги дарсликлар, программалар нашр қилинади, янги фанлар ўқитилади. Ўқувчиларнинг фан асосларини эгаллашларини енгиллатиш учун араб графикаси лотин алфавити билан алмаштирилади. Қишлоқ жойларда деҳқон ёшлари мактаблари очилади.

Учинчи босқич 1931—1936 йилларни ўз ичига олади.

1930 йил 15 сентябрда Ўзбекистон ССР Марказий ижроия комитети ва Халқ Комиссарлари Совети Ўзбекистонда умумий мажбурий бошланғич таълимни жорий қилиш ҳақида декрет қабул қилдилар. Умумий бошланғич таълимнинг жорий қилиниши мактаблар тармоғини кенгайтириш, ўқитувчилар сонини кўпайтириш, маҳаллий тилларда дарсликлар яратиш, мактабларнинг моддий-техника базасини яхшилаш каби муҳим масалаларни ҳал қилишни тақоза қилар эди. Умумий таълим иши оммавий ижтимоий-сиёсий ишга айланди. Бу иш бутун социалистик қурилиш ишларининг ажралмас қисми эди. Шу даврда яна ВКП(б) Марказий Комитети ва СССР Халқ Комиссарлари Совети 1934 йил 16 майда «СССРдаги бошланғич ва ўрта мактабларнинг структураси ҳақида» деган қарор қабул қилди. Бунда умумий таълим мактаблари уч гуруҳга бўлинди. Тўрт йиллик бошланғич мактаблар, етти йиллик тўлиқсиз ўрта мактаблар, ўн йиллик ўрта мактаблар.

Ҳамма типдаги умумий таълим мактабларининг асосий вазифалари ёшларни турли типдаги ҳунар мактабларига кириш учун тайёрлашдан иборат эди.

1937—1941 йилларни ўз ичига олган тўртинчи босқичда таълим-тарбия ишларининг сифати анча яхшиланди. Бу даврда мактаб программалари ва дарсликлари мукаммаллашди. Бу даврдаги умумий таълим мактабларининг асосий вазифаси ёшларни олий ўқув юртларига тайёрлашдан иборат бўлди.

Бешинчи босқич 1941—1945 йилларни ўз ичига олади. Улуғ Ватан уруши даврига тўғри келган бу босқичда мактаб ишларининг мазмуни бир қадар ўзгариб, ҳарбий шароитга мослаштирилди. Лекин Коммунистик партия ва Совет ҳукумати урушнинг оғир йилларида ҳам мактаб ҳақидаги ғамхўрликни асло сусайтирмадилар. Бу ғамхўрликнинг яққол ифодаси ВКП(б) Марказий Комитетининг 1944 йил 6 мартдаги «Мактаблар ишини яхшилаш тадбирлари ва партия ҳамда совет ташкилотларининг халқ маорифи ишларига раҳбарликни яхшилаш тадбирлари ҳақида» 1944 йил 21 июндаги «Мактабларда ўқитиш ишларининг сифатини яхшилаш чоралари ҳақида»ги қарорларида яққол кўринди.

Ишчи ва қишлоқ ёшлари учун кечки мактаблар очилди. Мактабда ўқув-тарбия ишларининг яхшиланиши учун қиз болалар билан ўғил болалар ҳукумат қарорига асосан ажратиб ўқитилди. Бу даврдаги мактаб ишларининг асосий хусусияти шу бўлдики, ўқувчилар ўқишдан ажралмаган ҳолда Ватан урушининг Совет халқи ғалабаси билан якунланишига ёрдам берадиган ишларда қатнашдилар.

Улуғ Ватан уруши ғалабасидан сўнг 1952 йилгача бўлган даврни олтинчи босқич деб ҳисоблаш керак. Бу даврда совет мактаблари жадаллик билан тикланади ва ғоявий тарбиянинг муҳим масалалари ҳал қилинади, бир қатор ўқув методик проблемалар ечилади.

Бу босқичда мажбурий умумий бошланғич таълимдан умумий етти йиллик таълимга ўтилади ва ўн йиллик таълимга ўтиш учун замин ҳозирланади. Асосий эътибор етти йиллик мактаблар учун ўқитувчи кадрлар тайёрлашга қаратилади. 1945—1952 йилларда мактабларнинг асосий вазифаси ёшларни олий ўқув юртлари ва техникумларга тайёрлашдан иборат бўлди.

1952 йилдан 1958 йилгача бўлган давр еттинчи босқич бўлиб, бунда совет мактаби ўз ривожининг янги босқичига қадам қўяди. Умумий етти йиллик таълимдан умумий ўн йиллик таълимга ўтила бошланади ва политехника таълимини жорий қилишга киришилади. Лекин бу техника ва технология тараққиёти талабларига унча мос келмади. Умумий таълим мактабининг вазифаси кенгайган ва ўрта таълимнинг моҳияти ўзгарган, 10-синфни битирганларнинг асосий кўпчилиги дарҳол халқ хўжалигининг турли соҳаларидаги ишга киришиб кетишлари талаб қилинган бир вақтда юқоридаги камчилик яққол сезилиб қолди. Бу эса коммунистик қурилишнинг янги-янги вазифаларини бажаришга тўсқинлик қилди. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш, СССРда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш масаласига алоҳида эътибор бердилар.

Саккизинчи босқич «Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш ва мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш ҳақидаги Қонун» қабул қилиниши даврини ўз ичига олади. Бу тадбир коммунизм асосчилари кўтарган энг муҳим ва ҳал қилиниши лозим бўлган ва социалистик қурилишнинг ҳозирги даври талаб қилган масала, яъни таълимнинг ишлаб чиқариш меҳнати билан қўшилиши масаласини муваффақиятли равишда ҳал қилиш имконини беради. Ф. Энгельс ўзининг «Коммунизм принциплари» сарлавҳали асарида бутун жамият томонидан планли равишда ва ижтимоий манфаатлар нуқтаи назаридан бошқариладиган саноат ҳар тарафлама қобилиятлари ривожланган кишиларга, ишлаб чиқаришнинг ҳамма системаларини дарров пайқаб ола биладиган қобилиятли кишиларга муҳтождир деб кўрсатган эди. Халқ маорифи системасини қайта қуриш соҳасида олиб борилаётган ишлар ана шу талабнинг тўла-тўкис бажарилишига ёрдам беради. Янги Қонуннинг амалга оширилиши совет мактаби тарихий тараққиётининг энг муҳим янги босқичи бўлиб, мамлакатимиздаги ёшларнинг билимдон, меҳнатсевар совет кишилари бўлиб чиқишларини таъминлайди.

Совет мактаби ўз тараққиётининг ҳамма босқичларида социалистик давлат билан бирга ўсди, чиниқди ва камолга етди. Унинг ҳар бир босқичида ёш авлодни коммунизм руҳида тарбиялаш соҳасида жамиятимиз олдига қўйилган муҳим масалалар ҳал қилиб борилди. Совет мактаби ўзининг янги-янги муваффақиятлари, ривожланиш босқичлари сари бормоқда.

Р. ШАРАФУТДИНОВА,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси философия ва ҳуқуқ институтининг илмий ходими.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Партия контролининг янги формалари

Партия ва совет халқи мамлакатимизда коммунистик жамият қурилишининг КПСС XXI съезди томонидан белгилаб берилган улуғвор программасини амалга ошириш учун сабот-матонат билан курашмоқда.

Партия оммасининг, барча меҳнаткашларнинг фикри-зикри коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини амалга оширишга қаратилган ҳозирги даврда социалистик демократияни янада ривожлантириш, кенг халқ оммаси ва унинг авангарди бўлган коммунистларнинг ижодий ташаббусини ва активлигини ҳеч қачон кўрилмаган даражада кучайтириш керак. Жамоат ташкилотлари ва барча меҳнаткашларни давлатни бошқариш ишларига янада кенг жалб этиш, хўжалик ва маданий қурилишни барча воситалар билан кучайтириш, бу соҳада юз бераётган камчиликларни ўз вақтида аниқлаш, уни бартараф қилиш юзасидан амалий тадбирлар белгилаш ва уни принципиаллик билан амалга ошириш зарур.

Бу эса бошланғич партия ташкилотларидан ўз фаолиятларини янада кучайтиришни, маъмуриятнинг фаолияти устидан контроллик қилиш соҳасида КПСС Устави томонидан ўзларига берилган ҳуқуқдан тўла-тўкис фойдаланишни, ишлаб чиқаришнинг барча участкаларидаги ишнинг аҳволидан тўла хабардор бўлиб боришни талаб этади.

Лекин КПСС Уставида маъмуриятнинг фаолияти устидан контроллик қилиш нималардан иборат бўлиши кераклиги аниқ кўрсатилмаган.

Шу муносабат билан КПСС Марказий Комитети шу йил 26 июнда ишлаб чиқариш ва савдо корхоналари бошланғич партия ташкилотларида партия ташкилотларининг корхоналар маъмурияти фаолиятини контроль қилиш ҳуқуқини амалга оширадиган комиссиялар тузиш ҳақида қарор қабул қилди ва бу ҳақдаги Низомни тасдиқлади. Низомда саноат, транспорт, қурилиш, лойиҳалаштириш ташкилотлари, шунингдек корхоналар ва қурилишларнинг заказларини бажарадиган конструкторлик бюролари ҳамда илмий-текшириш институтларида партия ташкилотларининг маъмурият фаолиятини контроль қилиш ҳуқуқини амалга ошириш юзасидан қандай комиссиялар тузилиши, уларнинг тури, сони ва вазифаси белгилаб берилган. Низомга мувофиқ комиссиялар партия ташкилотларининг фикрига қараб ишлаб чиқариш характерига мувофиқ тарзда тузилади.

Областимизнинг район ва шаҳарларидаги корхоналар, қурилиш ва транспорт ташкилотлари, савдо корхоналари бошланғич партия ташкилотларида ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитетининг қарори ва Марказий Комитет томонидан тасдиқланган Низомга мувофиқ партия ташкилотларининг маъмурият фаолиятини контроль қилиш ҳуқуқини амалга оширадиган комиссиялар тузила бошланди. Айниқса бу иш Янгиер, Оҳангарон, Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларидаги бошланғич партия ташкилотларида яхши ташкил этилди.

Янгиер шаҳар партия комитети бу масала юзасидан бошланғич партия ташкилоти секретарларининг махсус йиғилишини ўтказди. Йиғилишда КПСС Марказий Комитетининг ишлаб чиқариш ва савдо корхоналари бошланғич партия ташкилотларида партия ташкилотларининг корхоналар маъмурияти фаолиятини контроль қилиш ҳуқуқини амалга оширадиган комиссиялар тузиш ҳақидаги қарори ва Низом атрофлича ўрганилди. Ҳозир шаҳардаги барча корхона, қурилиш, транспорт ташкилотлари ва савдо корхоналари партия ташкилотларида коммунистларнинг йиғилиши ўтказиб бўлинди. Йиғилишларда партия ташкилотларининг контроль комиссиялари тузилди.

Жумладан, «Главголодностепстрой»га қарашли 5-қурилиш-монтаж бошқармаси партия ташкилотида ўтказилган йиғилишда: ер қазиш машиналаридан фойдаланиш ва бажарилган ишнинг сифати устидан контроллик қилиш; техника хавфсизлигига ва саноат санитариясига риоя қилиш устидан контроллик қилиш; меҳнатни ташкил қилиш ва ишлабчиқариш усуллари устидан контроллик қилиш; машиналарни ремонт қилишнинг сифати ва уларни модернизация қилиш устидан контроллик қилиш комиссиялари тузилди. Комиссияларнинг аъзолари составига скреперчи Алиев, электр пайвандчи Шипулин, прораб Абдужабборов, экскаватор машинисти Молошченко ўртоқлар каби 12 коммунист киритилди.

Урсатьевск паровоз депоси партия ташкилотида икки комиссия тузилди. Ремонтчилар бригадасининг бошлиғи Аваков, машинист Карпов, слесарь Поздяев, пенсионер Толмачев ўртоқлар каби 9 кишидан иборат комиссия паровозларни ремонт қилиш ва унинг сифати устидан контроллик олиб боради. Иккинчи комиссия эса паровозлардан фойдаланиш устидан контроллик қилади. Унинг аъзолари составига машинист-инструктор Ғафуров, мастер Головаш, машинист Қосимов, пенсионер Солодов ва бошқалар киритилди.

Шунингдек Урсатьевск вагон депоси, йўл дистанцияси, «Главголодностепстрой»га қарашли 1-қурилиш-монтаж бошқармаси, 2-автобаза, «Главголодностепстрой» ишчилар таъминоти бўлими партия ташкилотларида ҳам контроль комиссиялари тузилди.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ.

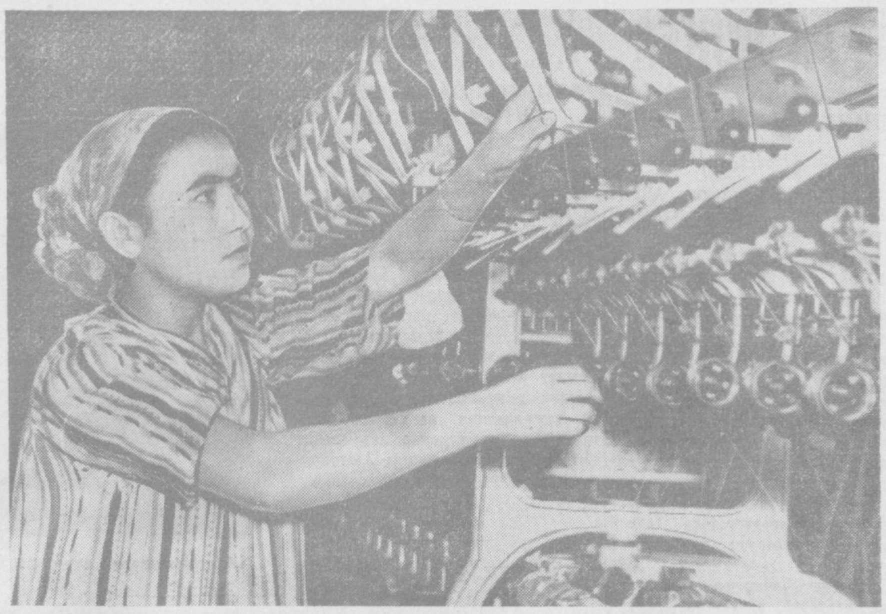

Тошкент ипак комбинати — областимизда яқинда ишга туширилган энг ёш корхоналардан биридир. Ундаги ишчиларнинг кўпчилигини ўрта мактабни битирган ёшлар ташкил этади. Мукаррам Ғиёсова ҳам етуклик аттестатини олгач, бу йил ўз дугоналари билан шу корхона қучоғига келган эди. Эндиликда у мустақил равишда ишлаб, смена топшириғини 150-160 процентга етказиб бажараётир. Суратда: Мукаррам Ғиёсова иш устида.

Ж. Ваҳобов фотоси.

Кириш имтиҳонлари пухта ўтказилсин

Совет Иттифоқи олий ва ўрта маълумотли мутахассислар етиштириш жиҳатидан жаҳонда биринчи ўринга чиқди. 1913 йилдаги 182 минг киши ўрнига мамлакатимиздаги олий ўқув юртларида ҳозирги вақтда 4 миллиондан ортиқ студент ўқимоқда. Тахминан 7,5 миллион ўрта махсус ва олий маълумотли мутахассис халқ хўжалигимизда ишлаб турибди. Бундай мутахассисларнинг сони 1913 йилда 200 минг кишидан ошмас эди.

Сўнгги икки йилнинг ўзида шаҳар институтлари саноат, транспорт, қишлоқ хўжалиги ва маданиятнинг барча соҳалари учун 12 мингдан ортиқ юқори малакали мутахассис тайёрлаб берди.

Октябрь революциясигача саводсизлик ҳукм суриб келган бизнинг республикамизда 31 институт, 83 техникум, 78 махсус техника билим юрти бўлиб, уларда 1,5 миллиондан ортиқ йигит ва қиз таълим олмоқда. Шундан 50 мингга яқин киши пойтахтимиздаги кундузги, кечки ҳамда сиртқи институт ва техникумларда ўқимоқда.

Бу муваффақиятларга Коммунистик партия ва Совет давлатининг олий ва ўрта махсус таълимни юксалтириш тўғрисидаги доимий ғамхўрлиги туфайли эришилди.

Партия ва ҳукумат сўнгги йилларда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки ва сиртқи ўқув юртлари орқали маълумотини оширадиган кишиларга кенг имкониятлар очиб берди.

1959 — 1960 ўқув йилида республикамиздаги 31 олий ўқув юртидан 20 тасида кечки ва сиртқи бўлимлар ташкил этилади. Олий ўқув юртларига кирадиган 18 минг кишидан 10 мингга яқини сиртқи ва кечки институтларга қабул қилинади. Булардан 6.600 киши Тошкентдаги кечки ва сиртқи таълим институтларининг 1 курсига киради.

Бу рақам ўтган йиллардагидан анча кўпдир.

Яқинда қабул қилинган «Кечки ва сиртқи олий ўқув юртлари студентлари, кечки ва сиртқи махсус билим юртлари ўқувчиларига енгиллик бериш тўғрисида»ги қарор ўқишни ишлаб чиқариш билан бирга боғлаб олиб борувчи кишилар ҳақида қилинаётган ғамхўрликнинг ёрқин намунаси бўла олади. Бу қарорда институтларнинг, билим юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларида ўқиётган студент ва ўқувчиларга ойлик иш ҳақини сақлаб қолган ҳолда қўшимча отпуска бериш кўзда тутилган.

Олий ўқув юртлари ва техникумларда ҳозирги кунда энг муҳим ва масъулиятли давр — кириш имтиҳонлари қабул қилиш бошланди.

Олий ўқув юртлари ҳамда махсус ўрта билим юртларига қабул қилиш қоидаларига кўра бу йил институт ва техникумларга икки йилдан кам бўлмаган ишлаб чиқариш стажига эга ишчи ва колхозчилар ҳамда Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган ёшлар биринчи галда қабул қилиниши керак.

Кириш имтиҳонларини олий ва ўрта махсус таълим министрлиги белгилаб берган қоидаларга амал қилган ҳолда ўтказиш қабул комиссияси аъзоларининг энг муҳим бурчидир. Айниқса, кириш имтиҳонларини қабул қилувчи ўқитувчилар масъулият сезган ҳолда ишлашлари керак. Улар кишининг умумий билим даражасини яхши аниқлаб олишлари ва бунда ишлаб чиқаришдан келган йигит ва қизларга алоҳида эътибор бериб, уларни қўллаб-қувватлашлари зарур. Тўғри, айрим ёшлар мактабдан сўнг завод ва фабрика ёки колхозда икки-уч йил ишлагач, китобдаги билимларни хотирдан чиқариб юборган бўлишлари, ёки айрим фактлар устида иккиланиб қолишлари мумкин. Шунинг учун ҳам бундай йигит ва қизлар билан алоҳида иш олиб бориб, улар учун қўшимча консультациялар, суҳбатлар уюштиришни унутмаслик керак.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, бундай студентлар билан ана шундай муносабатда бўлинганда, улар ўқишнинг биринчи семестридаёқ яхши ўқий бошлайдилар.

Ўтган ўқув йилида ўрта мактабни битирган ва олий ўқув юртига қабул қилинган баъзи студентлар ўқишнинг дастлабки даврларидаёқ бир неча фанлардан ёмон баҳолар олган эдилар. Бундай ҳоллар Тошкент Алоқа—электротехника институти, САзПИнинг механика факультети, САГУнинг филология факультетида кўплаб учраган эди. Бу албатта, кириш имтиҳонлари қабул қилган ўқитувчиларнинг ўқишга кирувчилар билимини чуқур ва ҳар томонлама текширмаганлиги оқибатидир.

Ҳар бир ўқувчининг билим даражасини аниқлаш устида чуқур ўйлаш, унинг жавобларига ҳаққоний ва объектив баҳо қўйиш олий ўқув юртлари ва техникумларга муносиб йигитлар ва қизларнинг қабул этилишини таъминлайди.

С. ҚОРАБОЕВ,
Тошкент шаҳар партия комитетининг олий мактаблар бўйича инструктори.

Янги ўқув йилига тайёргарликни кучайтирайлик

Янги ўқув йили бошланадиган кун яқинлашиб қолди. Бу кунни бекамикўст кутиб олиш учун курашаётган кўпгина мактаб маъмуриятлари биноларни, хоналарни, инвентарларни аллақачон ремонтдан чиқариб қўйдилар. Жумладан, Калинин районидаги 19-мактабни олайлик. Бу мактабнинг ҳамма синф хоналари, синфлардаги парта, доскалар сифатли ремонт қилинди. Шунингдек ўқитувчи ва ўқувчилар кучи билан мактаб атрофига девор олинди. Дурадгорлик, слесарлик устахоналари ва кутубхона ремонтдан чиқарилди. Ота-оналар комитети аъзоларининг ёрдами билан яна 2 та синф учун хоналар қурилмоқда. Бу ташаббус мақтовга сазовордир, албатта.

Лекин райондаги 65 мактабнинг ҳаммасида тайёргарлик шундай яхши олиб борилаётир, деб бўлмайди. Бу мактабларнинг 28 таси капитал ва 37 таси жорий ремонт қилиниши керак эди. Бундан ташқари 65 та қўшимча синф ва 20 та янги устахона қурилиши планлаштирилган. Қурилиш ва ремонт ишлари учун жуда қулай бўлган июнь, июль ойлари ўтиб кетди. Мана август ҳам кирди. Бироқ райондаги мактабларнинг энди 4 таси жорий, 2 таси капитал ремонтдан чиқарилди, холос.

Районнинг Келес массивидаги 11, 20, 18 ва Қатортол қишлоғидаги 15-мактабларида эса ремонт ишларига киришилмаган ҳам. Мактабларни ремонт қилиш ишига айниқса қишлоқ Советлари, колхозларнинг правлениелари катта ёрдам қилишлари керак эди. Кўпчилик қишлоқ Советлари ва колхоз правлениелари бу муҳим масалага шу пайтгача эътиборсиз қараб келмоқдалар.

Ворошилов қишлоқ совети (раиси ўртоқ Бозорбоев)га қарашли 5 та мактабнинг 3 таси ремонтга жуда ҳам муҳтож бўлишига қарамай, ҳали бирортасида ҳам иш бошланмаган. Шу қишлоқ советига қарашли Хрушчев номли колхоз (раиси ўртоқ Сайдалиев)даги 18-мактаб колхоз ҳисобига ремонт қилиниши керак эди. Аммо колхоз правлениеси бу ишни пайсалга солмоқда. Шунингдек Қатортол қишлоқ советига қарашли 15, Келесдаги 11-каби кўпгина мактабларнинг ремонти колхозлар томонидан бажарилиши керак эди. Лекин бу ишга ҳалигача жиддий киришилгани йўқ. Бунинг учун биринчи навбатда колхоз раҳбарлари айблидир. Райондаги 6, 7, 13, 14, 15-мактабларни оталикка олган колхоз правлениелари ўз вазифаларига масъулиятсизлик билан қараганлар. Бунинг оқибатида ремонт ишлари сифатсиз бажарилди. Булардан ташқари қишга тайёргарлик — ўтин-кўмир тайёрлаш каби ишлар на район халқ маорифи ходимларининг ва на шу ишга бириктилган ташкилот бошлиқларининг эсига ҳам келгани йўқ.

Шунингдек ўқувчиларни янги дарсликлар билан таъминлаш ҳам қониқарсиз ҳолда. Айрим мактабларга дарсликлар келтирилмаган, келтирилганлари ҳам тарқатилмай ётипти.

Калинин район партия, совет, комсомол ташкилотлари, айниқса район халқ маорифи бўлимининг ходимлари бу камчиликларни дарҳол бартараф қилиб, янги ўқув йилига тайёргарликни кучайтиришлари керак.

Т. ФАЙЗИЕВ.

Пленумни муносиб кутиб олиш учун

Ўзбекистон касаба союзлари Совети президиуми КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириш соҳасида республика касаба союзларининг вазифаларини белгилаб берди.

Қабул қилинган қарорда таъкидланадики, Ўзбекистон меҳнаткашлари мамлакат қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга доир асосий масалаларни муҳокама қилиш учун ноябрь—декабрь ойларида партия Марказий Комитетининг Пленумини чақириш тўғрисидаги хабарни зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Касаба союзлари область Советлари ва касаба союз комитетлари меҳнаткашларга бўладиган Пленумнинг аҳамиятини кенг тушунтиришлари, уларнинг активлигини меҳнат соҳасида янги муваффақиятларга эришишга, етти йилликнинг биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш юзасидан олинган мажбуриятларни адо этишга, бу йил давлатга 3 миллион 50 минг тонна пахта топширишга сафарбар қилишлари лозим.

Қарорда донгдор механизаторлардан В. Тюпко, Т. Абдусаматов ва бошқаларнинг, шунингдек Валентина Гаганова ва Ғанишер Юнусов йўлидан борувчиларнинг тажрибасини кенг ёйишга катта эътибор берилади. Саноат корхоналарининг касаба союз ташкилотларига қишлоқ хўжалик машиналари ва улар учун запас қисмлар ишлаб чиқарилишини алоҳида контроль остига олиш, оталик ёрдами сифатида колхоз ва совхозларга терим техникасини ремонт қилишда ёрдам бериш учун мутахассислар юбориш таклиф қилинди.

Қишлоқ меҳнаткашларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш чоралари белгиланди.

(ЎзТАГ).

Илмий-атеистик темада лекциялар

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг Ўрта Чирчиқ район бўлими меҳнаткашлар ўртасида КПСС XXI съезди қарорларини кенг пропаганда қилиш мақсадида кино-лекторий ташкил этди. Лекторийда сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамият область бўлимининг лекторлари Шербин, Немировский ўртоқлар «Совет космик ракетаси», «Халқаро аҳвол ҳақида»ги темаларда лекция ўқидилар.

Шунингдек, жамият район бўлимининг лекторлари ҳам лекторий ишида актив қатнашиб, аҳоли ўртасида лекция пропагандасини кучайтиришда яхши ташаббус кўрсатаётирлар. Лекторлардан Белих, Ким ва Турсунов ўртоқлар «Совет ёшларининг маънавий қиёфаси», «КПСС XXI съезди социализмдан коммунизмга ўтиш тўғрисида», «Юқумли касалликларга қарши кураш» темаларида лекция ўқидилар.

А. НАЗАРОВ.

Тадқиқотчи қизлар

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида кўплаб ўзбек қизлари фаннинг турли актуал темалари устида илмий-текшириш ишлари олиб бормоқдалар. Айниқса академиянинг Физика-техника институтида ёш олималар тадқиқот ишларини самарали олиб бормоқдалар.

Институт аспиранти Озода Ниёзова «Чала ўтказгичларга радиоактив нурлари таъсир этиш жараёнида юз берувчи электр оптик хусусиятларни текшириш натижалари» деган темада диссертация ёзмоқда. Ўзбек олимаси 3 йилдан буён бу муҳим проблемани ҳал қилиш устида тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Унга академиянинг биринчи вице-президенти С. В. Стародубцев раҳбарлик қилаётир.

Озода Ниёзова ҳам ўз навбатида ёш илмий ходимларга ёрдам бериб келмоқда. У Ўрта Осиё Давлат университети физика-математика факультетининг студенти Офелия Қосимовага мазкур тема юзасидан диплом иши ёқлашга кўмаклашди.

Ҳорманглар, кичик деҳқонлар

Воқеа эрта кўкламда бўлиб ўтган эди. Мактабда ўқувчилардан ташкил топган сабзавотчилар бригадаси тузиш учун йиғилиш чақирилди. Шунда, айрим катта ёшдаги кишилар болаларнинг қўлидан нима келарди, улар папкасини қўлтиқлаб мактабга келиб-кетса ҳам катта гап, дейишганди. Аммо педагоглар коллективи масалага бундай қарашмади. Улар, агар ўқувчилар бригадаси тузсак, бу, мактаб билан турмушни бир-бирига яқинлаштириш учун катта қадам бўлади, дейишди.

Тезлик билан 10-синф ўқувчиси Рашид Орипов бошчилигида бир звено ташкил этилди. Унга 9 ўқувчи биркитилди.

Звено март ойларидан қизғин иш бошлади. Ўқувчи-деҳқонлар 8 гектар ерга эртаги сабзавот экинлари экишди. Ерга уруғ ташланган кунидан бошлаб махсус дафтарларга унинг униб чиқиш муддати, барг ёйиши, гул кўрсатиши каби ҳамма босқичлар ёзиб борилди.

Экинлар тажрибали деҳқонлар маслаҳати асосида парвариш қилина бошланди. Чопиқ, ягана, суғориш каби ишларда ўқувчиларга Ленин номли колхознинг далачилик мудири С. Каримов ва бригада бошлиғи Р. Зияев ўртоқлар яқиндан ёрдам беришди. Сабзавот экинлари ўстиришда тажрибага эга бўлмасалар ҳам, катталар изидан борганлари туфайли сабзавот ҳосили мўл бўлди. Бир гектар ердаги сабзидан пландаги 8 ўрнига 13 тонна ҳосил олиниб, план 157 процент қилиб бажарилди.

Бир ярим гектар ерга помидор экилган эди. Звено аъзоларининг самарали меҳнати зойи кетмади. Ҳар гектар ердан 22 тоннадан ҳосил етиштириш юзасидан олинган мажбурият ҳозирданоқ бажарилди. Аммо пайкалда ҳали ҳосил кўп. Агар қолган ҳосил ҳам нобуд қилинмай териб олинса ҳосилдорлик 37 — 39 тоннага етади.

Ўқувчилар 3 гектар ерга маккажўхори экkан эдилар. Ундан ҳам мўл-кўл кўкпоя етиштирилди. Бу — ўқувчи ёшларнинг чорва молларини ем-хашак билан сероб қилиш ишида ота-оналарга берган катта ёрдамидир. Шу кунларда звенодагилар бир ярим гектар ердаги картошканинг ҳар гектаридан 25 тоннадан, шунча майдондаги карамнинг ҳар гектаридан 35 тоннадан ҳосил етиштириш мақсадида ғайрат билан меҳнат қилишаяпти.

Ленин қишлоқ советидаги 9-ўрта мактаб қошида ташкил қилинган бу звено ярим йил мобайнидаёқ картошка, сабзавот экинлари ўстиришда дурустгина тажриба орттирди. Бу тажрибалар келгуси йилда сабзавотчилик бригадаси ташкил қилиб, мўл ҳосил етиштиришда ота-оналар билан мусобақалашиш имкониятини беради.

Мели МИРХЎЖАЕВ,
Калинин райони.

Силос бостириш—кечиктириб бўлмайдиган муҳим иш

Чорвачиликдан муттасил кўп маҳсулот олиш учун колхозда мустаҳкам ем-хашак базаси яратилиши зарур. Айниқса силос чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришда энг муҳим манба ҳисобланади. Шунинг учун ҳам чорвадорларимиз «силос—сут» дейишади. Силос еган сигир кўп сут беради, сути қаймоқли бўлади. Ўтган йил ем-хашак базасини мустаҳкамлаган ва мўл-кўл силос тайёрлаган колхозлар гўшт, сут ва ёғни кўп етиштирдилар. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг аъзолари бу соҳада катта муваффақиятга эришмоқдалар.

Колхоз бу йил 63 гектар ерга силособоп, 55 гектар ерга гибрид сорт ва 25 гектар ерга уруғлик маккажўхори экди. Ўсимлик трактор билан узунасига ва кўндалангига парвариш қилинаётганлиги сабабли мўл ҳосил етиштирилди. Колхоз планда мўлжалланган 400 ўрнига гектаридан 1100 центнердан ҳосил ўриб олди ва илгариги пландаги 2800 ўрнига 4100 тонна силос бостиришга қарор қилди.

Колхозда силос бостириш жадал суръат билан олиб борилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шарафига социалистик мусобақани кучайтирган колхоз чорвадорлари ҳозиргача 3300 тоннадан кўпроқ силос бостирдилар. Бу хўжаликда силос бостиришнинг янги усули амалга оширилмоқда. Чуқур қазилмасдан текис ернинг икки томонига хашак ғарамланиб, ўртасига силос тўкилиб, трактор билан бостирилаётир. Бу тажриба яхши натижа бергани учун Свердлов номли колхозда ҳам кенг қўлланилди. Колхоз 205 сигир учун 4 минг тонна силос тайёрлаб, етарли миқдорда ем-хашак жамғариш учун курашмоқда.

Район партия ва совет ташкилотлари ҳамда колхозларнинг раҳбарлари Гулистон районининг чорвадорлари ташаббусига қўшилиб, бу йил икки баравар — 60 минг тонна силос бостиришга қарор қилдилар. Катта мажбуриятни тўла бажариш, ҳамма колхозда силос бостиришни кучайтириш учун маккажўхорини сифатли парвариш қилиш талаб этилади. Бироқ райондаги кўпчилик колхозларда бу соҳага ҳалигача етарли эътибор берилмаяпти.

«Коммуна» колхози — районнинг йирик чорвадор хўжаликларидан бири. Бу колхозда 270 та сигир бор. Ҳамма имконият бўлишига қарамай, колхоз раҳбарлари ўтган йили ҳам силос бостиришга масъулиятсизлик билан қарадилар. Натижада бир неча гектар ердаги маккажўхори силос қилинмай қолиб кетди. Силос бостириш кечиктириб бўлмайдиган давлат аҳамиятига эга бўлган иш. Лекин колхоз раиси Мирмуҳамедов, қорамол фермасининг мудири Туробов ўртоқлар силос бостириш ишига бу йил ҳам эътиборсизлик билан қараётирлар. Маккажўхори ўриш, силос бостиришда 150 ўрнига атиги 70 — 80 колхозчи ишламоқда. Меҳнат тўғри ташкил қилинмаганидан комбайн билан маккажўхори ўриш суръати паст. Жўхорипоя ташишда фақат 2 та машина ишлаётгани сабабли силос қирқадиган машиналар кўп вақт бекор туриб қолмоқда. 22 июлда ўрилган маккажўхорини ташиш учун машина бўлмади, колхозчилар 5 соат бекор туриб қолдилар. Шунингдек, колхозда силос бостириш учун чуқур қазиш иши ҳам ўлда-жўлда. Қарийб 100 га яқин чуқур ўрнига 35 та чуқур қазилган, холос. Силос бостиришдаги нуқсонлар тугатилмаганидан 5200 ўрнига 300 тоннага етар-етмас силос бостирилди.

— Бизда, — дейди Киров номли колхознинг раиси ўртоқ Б. Улуғхўжаев, — силос қирқадиган 2 та машина бор. Жўхори кўплаб ўрилаётир. Бироқ уларни ташиш учун машина йўқ. Район ижроия комитети колхозга машина юборишга қарор қилган бўлса ҳам, ҳали машина берилгани йўқ. Паркент РТСида 2 та бульдозер бор. Бу машиналар кўпроқ шахсларнинг ишини бажаради. РТС директори ўртоқ Свинаров ана-мана деб колхозга бульдозер беришни галга солмоқда.

РТС ҳам чуқур қазиш учун колхозларга машина бермаяпти. Энгельс номли колхозда 7 та чуқур қазилган, холос. Ваҳоланки бу колхоз 2500 тонна силос бостириши зарур. Чуқурлар қазилмаганидан иш кейинга сурилаётир. «Правда» колхози 4 минг ўрнига 450 тонна, Жамбул номли колхоз 120, Карл Маркс номли колхоз 1800 тоннадан фақат 50 тонна силос бостирган. «Ленинский путь», Ленин номли, «Ўзбекистон» колхозлари жуда оз миқдорда силос тайёрладилар. Жданов номли колхоз раҳбарлари ҳали бу тўғрида ўйлаб кўрганлари ҳам йўқ. Ҳозиргача 8 колхозда силос бостириш бошланмаган.

Маккажўхоридан мўл ҳосил етиштириб, кўп силос тайёрлаш Калинин номли колхозда ҳам қониқарсиз бораётир. Бу ҳақда область партия комитетининг махсус қарори чиққан ва район партия комитетининг пленумида муҳокама қилинган эди. Колхоз раҳбарлари ва биринчи навбатда колхоз раиси Абдухоринов, партия ташкилотининг секретари Назаров, қорамол фермасининг мудири Йўлдошев ўртоқлар область партия комитетининг ана шу қароридан тегишли хулоса чиқармадилар. Маккажўхори парвариши кучайтирилмади. Унга иккинчи даражали иш деб қараб, яна катта хатога йўл қўйилди. 204 гектар ердаги маккажўхори қониб сув ичмади, культивация вақтида ўтказилмади. Оқибатда 30 процентга яқин майдондаги маккажўхори қовжираб, сарғайиб кетган. Колхозда силос бостиришга тайёргарлик ҳам мутлақо қониқарсиз.

Энгельс номли колхозда ҳам аҳвол ана шундай. 155 гектар ердаги маккажўхори парвариши сусайтириб юборилган. Колхоз раҳбарлари (раиси Дўстов, партия ташкилотининг секретари Маннонов ўртоқлар) бу ҳақда бош қотирмаяптилар. Колхозда маккажўхори яна бир марта парвариш қилиниб қондириб суғорилмас экан, ундан мўлжалланган ҳосилни олиш хавф остида қолади.

Умуман Юқори Чирчиқ районининг кўпчилик колхозларида силос бостириш кечикаётир. Район партия комитети, район ижроия комитетининг раҳбарлари маккажўхори парваришини ҳар тарафлама кучайтириш ва кўпроқ силос бостиришга оператив раҳбарлик қилишлари зарур. Маккажўхори парваришига, силос бостиришга иккинчи даражали иш деб қаровчиларга қаттиқ зарба бериш керак.

Ш. КУЗАНБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

«Амалий тадбирлар белгиланди»

Редакцияга келган хатларнинг бирида Сирдарё районидаги «Гулистон» совхозининг ишчилари ўртасида оммавий-сиёсий ишлар яхши йўлга қўйилмагани, лекция ва суҳбатлар ўтказилмаётгани, айниқса КПСС XXI съезди материалларини пропаганда қилиш ташкил қилинмагани, совхоз партия ташкилоти ва унинг секретари ўртоқ Шмаков бу муҳим масала билан етарли шуғулланмаётгани кўрсатилган эди.

Хат текшириш ва чора кўриш учун Сирдарё район партия комитетига юборилган эди. Район партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири ўртоқ Абдушоҳидовнинг редакцияга хабар қилишича текшириш натижасида хатда кўрсатилган камчиликлар тўла тасдиқланган. Совхоз ишчилари ўртасида оммавий-сиёсий ишларни яхши йўлга қўйиш, айниқса лекция пропагандасини кучайтириш тадбирлари белгиланган. Совхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Шмаков эса агитация ва пропаганда ишларини бўшаштириб юборгани учун қаттиқ огоҳлантирилган.

ХАЛҚАРО МИҚЁСДА ЖУДА КАТТА ВОҚЕА

АҚШ президенти Д. Д. Эйзенхауэрнинг матбуот конференцияси

ВАШИНГТОН, 3 август. (ТАСС). Бугун махсус чақирилган матбуот конференциясида президент Д. Д. Эйзенхауэр СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевни шу йил сентябрь ойида Қўшма Штатларга келишга таклиф этганлигини эълон қилди. Президент СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев бу таклифни мамнуният билан қабул қилганлигини айтди. Шунингдек, президент СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев Совет Иттифоқига келиш ҳақида унга жавоб таклифномаси юборганлигини ҳамда у, Эйзенхауэр бу таклифни мамнуният билан қабул қилганлигини билдирди.

Президент СССР Министрлар Совети Раиси билан АҚШ Президентининг бир-бирларига визит билан боришлари ҳақидаги баёнотни ўқиб эшиттирди.

Эйзенхауэр бўладиган фикр олишишнинг аҳамиятига тўхталиб, бу фикр олишиш Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги муносабатларда мавжуд бўлган музни эритиб юборишга ёрдам беради, деб умид билдирди. Ўзаро визитнинг юксак доирада кенгаш ўтказишга бевосита алоқаси йўқ, деди президент. Бироқ, у, ўзаро визит ҳақидаги эълоннинг ўзи ҳам Женева кенгашида қатнашувчи ташқи ишлар министрларини келгусида ҳукуматлар бошлиқлари кенгаши чақирилишини ўринли қилиб қўядиган натижаларга эришишга «илҳомлантиради» деб умид билдирди.

Ўзаро визит вақтида мен бутун ғарбий дунё вакили сифатида иш кўриш ниятида эмасман ва СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев билан бўладиган суҳбатларда фақат Қўшма Штатларнинг нуқтаи назарини изҳор қиламан, деди. Шу билан бирга, Эйзенхауэр СССР Министрлар Совети Раисининг АҚШга келишига қадар Ғарб мамлакатлари ҳукуматларининг бошлиқлари билан маслаҳатлашиш учун шу ойнинг охирларида Европага бориш ниятида эканлигини маълум қилди. Ғарб мамлакатларининг ҳукумат бошлиқлари, деди у, СССР Министрлар Совети Раиси билан АҚШ Президентининг бир-бирларига визит билан боришлари ҳақида бўлиб ўтган маслаҳатлар вақтида бу масала юзасидан ижобий фикр билдирган эдилар. Эйзенхауэр бўладиган визит ҳақида бугун эрталаб конгресс вакилларига ҳам ахборот берганлигини ва уларнинг бу ҳақдаги дастлабки баҳоси ижобий бўлганлигини мухбирларга айтди.

Президент Эйзенхауэр саволларга жавоб қайтариб, бўладиган сафарларнинг муддатлари ва программалари тўғрисида бирор муфассалроқ маълумотларни мухбирларга ҳозирча хабар қилолмаганлигини айтди.

Американиклар Н. С. Хрушчев билан Д. Эйзенхауэрнинг ўзаро визитларини маъқулламоқдалар

ВАШИНГТОН, 3 август. **(ТАСС мухбири).** СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Қўшма Штатларга ва АҚШ Президенти Д. Д. Эйзенхауэрнинг Совет Иттифоқига сафар қилишлари тўғрисида айни бир вақтда Москвада ва Вашингтонда эълон қилинган СССР ва АҚШ ҳукуматларининг расмий баёнотлари Америка пойтахтининг ҳамма доираларида зўр қизиқиш билан кутиб олинди. Америка радиоси ва телевидениеси томонидан «Тарихий янгилик» деб баҳо берилган бу баёнотлар Вашингтондаги сиёсий доираларнинг ва, аввало, конгресснинг диққат марказида турибди. Баёнотлар Американинг кенг жамоатчилиги томонидан хайрихоҳлик билан ижобий равишда кутиб олинди. Америка жамоатчилиги ўзаро визитларга яхши нишона, деб ва халқаро муносабатлардаги кескинликнинг юмшашидан дарак беради, деб баҳо бермоқда.

Президентнинг матбуот конференциясидан кейин дарҳол конгресснинг бир қанча аъзолари ҳукуматлар бошлиқларининг ўзаро визитлари тўғрисида махсус баёнотлар бердилар. Баёнотларнинг кўпчилигида бу визитларга АҚШ билан СССР ўртасида ҳамжиҳатликнинг яхшиланишига ёрдам берадиган муҳим воқеа, деб баҳо берилмоқда.

Ассошиэйтед пресс агентлиги хабар қилади: «Президент Д. Эйзенхауэрнинг бош министр Н. С. Хрушчев билан бир-бирларига сафар қилишга қарор берганлиги конгресс аъзолари томонидан умуман маъқулланиб, баъзи ҳолларда эса, хурсандлик билан кутиб олинди».

Сенат ташқи ишлар комиссиясининг раиси сенатор Фулбрайт бундай деди: «Бу хил визитлар рус раҳбарларига АҚШни, Америка раҳбарларига эса, Совет Иттифоқини яхшироқ тушуниб олишга ёрдам беради. Бу визит ўзаро алоқа тўғрисида руслар билан мавжуд бўлган битимга, шубҳасиз, мувофиқдир ва мен Хрушчев жанобларининг қиладиган сафарини табриклайман».

Сенатдаги республикачилар раҳбари сенатор Дирксен ҳам СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга ва Президент Д. Д. Эйзенхауэрнинг СССРга сафар қилишлари идеясини маъқуллаганлигини ва қўллаб-қувватлаганлигини айтди. Дирксен Эйзенхауэрнинг Н. С. Хрушчевни АҚШга чақириш ва ўзининг Совет Иттифоқига сафар қилиши ҳақидаги қарорига юксак баҳо берди. Дирксен бундай визитлар халқаро кескинликнинг юмшашига олиб келади ва зўр бериб қуролланиш оғирликларини ўз устида кўтариб келаётган барча мамлакатларга енгиллик келтиради, деб умид билдирди.

Сенат ташқи ишлар комиссиясининг нуфузли аъзоси сенатор Мэнсфилд бўладиган визитларни жуда маъқуллади. У, президентнинг қарорини «тўла равишда қўллаб-қувватлаганлигини» айтди ва конгресс аъзоларини бўладиган визитларга баҳо беришда «ўз партияларининггина нуқтаи назаридан қараб бирор фикр билдиришдан» тийилишга даъват этди.

Миссури штатидан демократик партия сенатори Саймингтон бундай деди: «Иккала визит ҳам оқилона ва конструктив визитлардир... Бунда кўп нарсаларга эришиш мумкин бўлади». Сенатор Ж. Спаркман икки мамлакат ҳукуматлари бошлиқларининг бўладиган визитларини «жуда яхши иш» деб атади.

Шунингдек республикачи сенатор Кучел ва АҚШ конгрессининг вакиллар палатасидаги раҳбарларнинг ўринбосарлари Арендс (республикачи партия) ва Альберт (демократик партия) ҳам Н. С. Хрушчев билан Д. Эйзенхауэрнинг ўзаро визитлари идеясини қўллаб-қувватлаб чиқдилар.

Сенатдаги демократик партия раҳбари сенатор Линдон Жонсон (Техас штати): «Бу визитлар шундай типдаги визитлардирки, улар бутун дунё учун кўп натижа бериши мумкин» деб айтди.

Юнайтед пресс интернейшнл агентлиги конгрессда баён этилган фикрларни умумлаштириб, бундай деб ёзади: «Бугун конгресс аъзоларининг ҳаммаси президент Эйзенхауэрнинг ва Совет Иттифоқи бош министри Хрушчевнинг қиладиган сафарларини табрикладилар».

Вашингтонда чиқадиган эрталабки газеталар бўладиган визитлар ҳақидаги хабарни эълон қилишга улгурмадилар. Бироқ, кундузги газеталарда бу хабар энг кўринарли жойларда босиб чиқарилди. Вашингтондаги «Стар» газетаси бугун «АҚШда Хрушчевнинг визитига тайёргарлик кўрилмоқда» деган катта сарлавҳа остида чиқди. Совет Иттифоқи билан музокаралар олиб бориш тўғрисидаги масалада одатда салбий позицияда турган «Дейли ньюс» газетаси (Вашингтон) бугун Н. С. Хрушчевнинг АҚШга сафар қилиши идеясини қўллаб-қувватлайдиган редакцион мақолани кўринарли жойда босиб чиқарди. Газета бу визит иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларда кескинликнинг юмшашига олиб келади, деб умид билдиради.

В. ПАРАМОНОВ.

СССР ВА ШОТЛАНДИЯ КООПЕРАТИВ ТАШКИЛОТЛАРИ УРТАСИДА ТОВАР АЙИРБОШЛАШ ҲАҚИДА БИТИМ ТУЗИЛДИ

Центросоюз билан Шотландия улгуржи кооператив жамияти ўртасида 1955 йилда ўрнатилган савдо алоқалари муваффақиятли ривожланмоқда. Ўтган тўрт йил ичида беш марта ўзаро манфаатли товар айирбошлаш операциялари ўтказилди.

Савдо музокаралари олиб бориш учун Центросоюз правлениесининг таклифига биноан Шотландия улгуржи кооператив жамиятининг шу жамият раиси Д. Доу жаноблари бошлиқ делегацияси Москвада бўлди. Ҳамжиҳатлик ва ҳурмат вазиятида ўтган музокаралар натижасида товар айирбошлаш ҳақида 3 августда янги, олтинчи битим тузилди.

(ТАСС).

ҚИРҒИЗИСТОН ССР АРТИСТЛАРИ МУКОФОТЛАНДИ

УЛАН-БАТОР, 3 август. (ТАСС). Монцамэ агентлигининг хабар беришича, Мўғулистон Халқ Республикасининг Министрлар Совети совет ва мўғул халқлари ўртасидаги маданий алоқаларни янада мустаҳкамлаш мақсадида ва катта ижрочилик маҳорати учун бу ерда гастролда бўлган Қирғизистон ССР артистларидан бир группасини Мўғулистон Халқ Республикаси ҳукуматининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотлади.

А. А. ГРОМИКО С. ЛЛОЙД БИЛАН УЧРАШДИ

ЖЕНЕВА, 3 август. **(ТАСС махсус мухбири).** СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун Буюк Британия ташқи ишлар министри С. Ллойд билан учрашди. Икки соат давом этган суҳбат вақтида Женева кенгаши қатнашчиларининг муҳокамасига қўйилган баъзи масалалар юзасидан фикр олишиш давом эттирилди.

Суҳбатда С. Ллойд билан бирга П. Райли, А. Рамболд, П. Хэнкок ва Д. Ласки қатнашдилар.

Суҳбатда совет томонидан В. А. Зорин, Я. А. Малик, А. А. Солдатов ва М. Г. Первухинлар иштирок этдилар.

Фестивалда

ВЕНА, 3 август. (ТАСС). Халқаро студентлар клубида «Мустамлака ва кам тараққий этган мамлакатларнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий проблемалари» темасидаги семинарнинг бугун охирги мажлиси бўлди. Ана шу студентлар семинарида Ҳиндистон, Чехословакия, Хитой, Лаос, Иордания ва кўпгина бошқа мамлакатларнинг вакиллари сўзга чиқдилар. Ҳиндистон вакили, Совет Иттифоқи Ҳиндистонни индустрлаштиришда катта ёрдам бераётганлигини алоҳида уқтириб ўтди. Семинарда тинчлик учун атоқли курашчи Поль Робсон ёркин нутқ сўзлади. У, шу нарсага қизғин ишонч билдириб айтдики, бугунги кунда мустамлака ва қарам бўлган мамлакатлар озодликка ҳамда мустақилликка эришажаклар, ана шу мамлакатларнинг халқлари эса бахтли ҳаёт кечиражаклар. Семинар қатнашчиларига Тулис қишлоғининг француз авиацияси томонидан ваҳшиёна бомбардимон қилинганлиги, жазоирлик қочоқларнинг азоб чекаётганлиги ва мустамлакачиларнинг бошқа жиноятлари ҳақидаги ҳужжатли фильмлар кўрсатилди.

АҚШ БИЛАН СССР УРТАСИДА ЯХШИРОҚ ҲАМЖИҲАТЛИК УРНАТИШ УЧУН

ОТТАВА, 3 август. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг шу йил сентябрь ойида АҚШ га, президент Д. Д. Эйзенхауэрнинг эса Совет Иттифоқига сафар қилиши тўғрисидаги хабарни Канадада зўр қизиқиш билан ва маъқуллаб кутиб олдилар. Канада жамоатчилиги СССР ва АҚШ ҳукуматлари бошлиқларининг ўзаро визитлари СССР билан АҚШ ўртасида яхши ҳамжиҳатлик ўрнатилишига, халқаро кескинликнинг юмшашига ва бутун дунёда тинчликнинг мустаҳкамланишига хизмат қилади, деб ҳисоблайди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг қиладиган сафари ҳақидаги хабар бугун эрталаб биринчи марта Канада радиоси орқали эшиттирилди ва сўнгра ҳар 30 минутда бир такрорланиб турибди.

„Хуш хабар“

ЛОНДОН, 3 август. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев билан АҚШ президенти Д. Эйзенхауэрнинг ўзаро визитлари тўғрисидаги хабар Лондонда зўр мамнуният билан кутиб олинди. Рейтер агентлигининг хабар беришича, Буюк Британия бош министри Г. Макмиллан шу муносабат билан қуйидагиларни айтган: «Мен президент Эйзенхауэр билан Хрушчев жанобларининг ўзаро визитлари тўғрисидаги хабарни табриклайман. Мен Шарқ билан Ғарб ўртасидаги кескинликни шахсий музокаралар ва суҳбатлар йўли билан анча даражада юмшатиш мумкинлигига ҳамиша ишониб келдим. Бу музокара ва суҳбатлар расмий учрашувлардек муҳим роль ўйнайди». Г. Макмиллан президент Эйзенхауэр билан Н. С. Хрушчев ўртасида бўладиган учрашувлар ва шахсий суҳбатлар муносабати билан мамнун эканлигини билдириб, бундай деди: «Менинг шу йил бошида Хрушчев жаноблари билан қилган суҳбатларим жуда фойдали бўлди ва мен бўладиган визитлар, юксак доирада музокаралар бошланган вақтда, ҳукуматлар бошлиқларининг самарали ва конструктив учрашувларига олиб келишига аминман».

Лейбористлар партиясининг раҳбари Хью Гэйтскелл ҳам жаҳондаги икки буюк давлат раҳбарларининг ўзаро визитлари тўғрисидаги хабарни табриклаб кутиб олди. «Бу хуш хабар», — деди у ва бундай сафарлар «Совет Иттифоқи билан Ғарб ўртасидаги дўстона муносабатлар ва ҳамкорликнинг янги даврига асос солиши мумкин» деб умид билдирди.

Либерал партия раҳбари Гриммонд ҳам Гэйтскелл сингари, бўладиган визитлар ҳақидаги хабарга «Хуш хабар» деб баҳо берди.

КОРЕЯ ОЗОД ҚИЛИНГАН КУННИНГ 14 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ПХЕНЬЯН, 3 август. (ТАСС). Корея Халқ Демократик Республикасининг саноат ходимлари корейс халқининг миллий байрами — Совет Армияси Кореяни озод қилган куннинг 14 йиллигини меҳнат соҳасида шонли муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Саноат ходимлари мамлакатга металл, кўмир, цемент, кимёвий ўғитлар, газлама ва бошқа маҳсулотларни кўпроқ бериш учун курашмоқдалар.

Етти ойлик маълумотларга кўра, бу йил саноат ялпи маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилдагига нисбатан 2 баравар кўпаяди. Ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун мусобақа бошлаган корхона коллективларининг, айрим цехлар ва бригадаларнинг байрам шарафига эришган меҳнат ғалабалари тўғрисидаги рапортлар матбуотда кун сайин эълон қилинмоқда. Меҳнат унумдорлиги тобора ошмоқда. Меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига саноат маҳсулотининг йиллик ўсиши 65 процентга етади, деб кутилади.

АҚШ вице-президенти Р. Никсоннинг В. Гомулка, Ю. Циранкевич ва А. Рапацкий билан суҳбати

ВАРШАВА, 4 август. (ТАСС). Польша матбуот агентлиги хабар беради: кеча АҚШ вице-президенти Ричард Никсон Владислав Гомулка, Юзеф Циранкевич ва Адам Рапацкий билан узоқ вақт суҳбатлашди. Вице-президент Никсон билан бирга доктор Мильтон Эйзенхауэр, АҚШ нинг элчиси Жекоб Бим, Фой Д. Колер бор эдилар. Суҳбатда Польша томонидан ташқи ишлар министрининг ўринбосари Юзеф Виневич қатнашди.

Суҳбат вақтида халқаро аҳволга ва Польша-Америка муносабатларига доир масалалар юзасидан самимий ва фойдали фикр олишилди.

Вице-президент Никсон поляк ва чет эл мухбирларининг саволларига жавобан, музокаралар ғоят самимий вазиятда ўтди: Польша-Америка муносабатларига ҳам, халқаро проблемаларга ҳам тааллуқли бўлган бир қанча масалалар муҳокама қилинди, деди.

Музокаралар, деди Р. Никсон, иккала томоннинг позицияларини аниқлаш имкониятини берди, улар конструктив музокаралар бўлиб, ишчанлик вазиятида ўтди.

Вице-президент Никсон Н. С. Хрушчевнинг Қўшма Штатларга қиладиган сафари ҳақида гапириб, менинг фикримча, бу визит совет давлат арбобига Америка ҳукуматининг иши билан, Қўшма Штатларнинг экономикаси ва Америка халқи билан бевосита танишиш имконини беради, шунингдек Қўшма Штатлар раҳбарлари билан суҳбатлашиш имкониятини туғдиради, деб таъкидлади.

МАШИНАСОЗЛАР ДАМ ОЛИШ КУНИДА

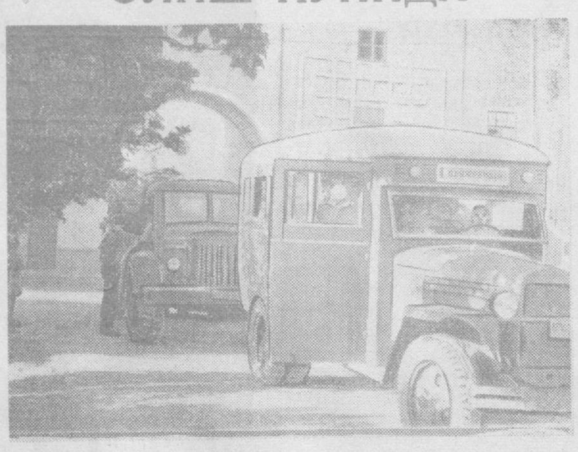

Автомашиналар завод дарвозасидан Бўстонлиққа қараб йўл олди.

Чирчиқ шаҳридаги «Узбекхиммаш» заводи ишчи-хизматчилари ҳам дам олиш кунлари коллектив бўлиб Бўстонлиққа боришади, маданий ҳордиқ чиқаришади.

... Тонг эндигина ёришган. Завод дарвозаси олдида иккита автомашина турибди. Аста-секин бу машиналар ишчилар ва уларнинг оилалари билан тўла бошлади. Орадан бир оз вақт ўтмай машиналар қўзғолди. Қувноқ ёшларнинг жўшқин овози янгради:

«Широка страна моя родная»...

Мана, «Оқтош»га ҳам етиб келишди. Бир оз нафасни ростлагач жой тайёрланди. Пазандалар ишга тушишди. Бир зумда ёшларнинг ўйин-кулгиси, музика садолари ҳамма ёқни тўлдириб юборди. Қизлар гармон овозига жўр бўлиб шўх рақсларга тушишар, баъзилар муздек сувда мазза қилиб чўмилишар, баъзилар эса шахмат тахтаси атрофида давра қуришган. Айрим йигит-қизлар кўм-кўк майса устида ёнбошлаб олиб китоб, журнал ўқишарди. Тушки овқат пайти ҳам бўлди. Ишчилар бир оила фарзандларидек дастурхон атрофига тўпланишди. Шундан сўнг кечгача ҳузур қилиб дам олишди. Қуёш тоғлар орқасига яширина бошлаганда йўл тайёргарлиги кўрилди. Машиналар Чирчиқ томон йўл олди...

Йигит-қизларнинг қувноқ ашула, ўйин-кулгиси кечгача давом этди.

Завод касаба союз комитети ишчиларнинг ёз кунларида кўнгилли дам олишлари учун зарур тадбирларни амалга оширмоқда. Завком ташаббуси билан тоғли жойларга саёҳат, дам олиш кунларини соя-салқин жойларда коллектив равишда ўтказиш йўлга қўйилган.

Текст ва фотолар
А. ЛАТИПОВНИКИ.

Технолог П. Сейфи дарахтлар орасида ўтириб қизиқарли журнал ўқишга киришди.

ФУТБОЛ

Кучлар тенг келди

Бу йил «Б» классда мамлакат биринчилиги учун ўтказилаётган футбол мусобақаларининг иккинчи даври бошланди. 3 августда Марказий «Пахтакор» стадионида тошкентлик «Меҳнат резервлари» ва фрунзелик «Спартак» командалари учрашдилар.

Ўйин дастлабки минутлардаёқ қизғин кураш тусини олди. Орадан 4 минут ўтгач меҳмонлар ҳисобни очдилар. Шундан 10 минут кейин тошкентликлар аввал ҳисобни бараварлаштирдилар ва сўнг уни 2:1 га етказдилар.

Майдонда кураш янада жиддийлашди. Гоҳ у, гоҳ бу томон қаттиқ ҳужуми билан стадионга йиғилган кўп сонли футбол ишқибозларининг эътиборини ўзига жалб қилиб турди. Ўйиннинг иккинчи ярмида «Спартак» командасининг ҳужумчилари ўз рақиблари дарвозасига яна бир тўп киритдилар. Шундан сўнг ҳар икки команданинг ўйинчилари ҳам ҳисобни ўзгартира олмадилар ва мусобақа 2:2 ҳисоби билан тугади.

СУД ЗАЛИДАН

„Савдогармас, даллол эдик“

Тошкент металл буюмлар заводида қоровул бўлиб ишловчи Жўрақул Каримов ва Муқимий номли театрда қоровул бўлиб ишловчи Сотиболди Саиджоновлар «хўжакўрсинга»гина ишлаб, мунтазам равишда савдогарчилик билан шуғулланиб келишган. Бу икки жиноятчи биргаликда Тошкент шаҳар Октябрь район саноат моллари бозорида кустар ҳамда фабрика хромидан тикилган турли этикларни олиб сотиш билан шуғулланиб келганлар.

Дастлабки тергов тафтиши ва суд мажлисида жиноятчилар ўз қилмишларига иқрор бўлмай, турли оёқ кийимларини фойда қилиш мақсадида эмас, балки таниш билишларга сотиб олиб бериш билан шуғулланардик, яъни «савдогармас, даллол эдик» дейишди. Лекин суд мажлисида буларнинг савдогарчилик билан мунтазам равишда шуғулланганликлари исботланди. Суд Жўрақул Каримовни Ўзбекистон ССР жиноят кодексининг 175-моддаси билан 5 йилга ва Сотиболди Солижоновни 3 йил муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилди.

С. МУҲАМЕДОВ,
Тошкент шаҳар, Октябрь район 2-бўлим халқ судьяси.

Телевизор экранида

6 АВГУСТДА

19.30 Мактаб болалари учун ўзбек тилида эшиттириш. Ҳаким Назирнинг «Жавоб» ҳикояси асосида телеинсценировка.

19.50 Киножурнал.

20.00. «Ҳозирги Шарқ» журналининг обзори.

20.20. Сўнгги ахборот.

20.40. Саноат ходимлари учун рус тилида эшиттириш.

20.55. Киноповесть — «Тузалгани тўғри».

Редактор ўринбосари:
М. ҚОРИЕВ.

Бугун „Ташкентская правда“ газетасида

Газетанинг биринчи бетида Н. Хрушчевнинг Москвадаги халқаро кинофестиваль қатнашчиларига табрик мактуби босилган. Газетанинг бош мақоласи сирдарёликларнинг мўл ҳосил олиш учун бошлаган ташаббусига бағишланади.

Иккинчи бетда Ватанимиз халқларининг ўзаро қардошлик дўстлиги ҳақида ҳикоя қилинади.

Газетанинг учинчи бетида СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг АҚШга ва АҚШ президенти Д. Д. Эйзенхауэрнинг Совет Иттифоқига қиладиган сафарлари тўғрисида чет элларда баён қилинган фикрлар ёритилган.

Тўртинчи бетда ёшлар ва студентларнинг Жаҳон фестивали тўғрисида ҳисобот, шунингдек, маҳаллий хабарлар бор.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Кеча Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво ўзгариб турди, ёғингарчилик бўлмади. Кундуз соат 3 да Тошкентда 34, областда эса 33 — 35 даража иссиқ бўлди.

Бугун Тошкент областида ҳавонинг ўзгариб туриши, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. 27 — 32 даража иссиқ бўлади. Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, 28 — 30 даража иссиқ бўлади.

Тошкентнинг томоша залларида

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/VIII да **Оқ нилуфар,** 6/VIII да **Ватан ишқи.**

«ХИВА». — **Роза Бернд.**

«ОКТЯБРЬ» — **Фотима** (ўзбек тилида).

«ИСКРА», «РОДИНА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ФЕСТИВАЛЬ» КАФАНОВ номли, «УДАРНИК» — **Пул орттирма, дўст орттир.**

«ВАТАН» — кеч соат 9-10 минутда **Роза Бернд,** кеч 11 да **Разведкачининг жасорати.**

«СПУТНИК» — кундуз ва кечқурун: 1-залда **Пул орттирма, дўст орттир,** 2-залда **Леди Гамильтон.**

Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министрлигининг

ТОШКЕНТ МЕХАНИКА МАСТЕРСКОЙИГА

6-7 разрядли **сваркачи** ва **слесарлар,** 5-6 разрядли **токарлар**

КЕРАК

Адрес: Тошкент, Бектемир қишлоғи (17-автобуснинг «47-автобаза» остановкаси).

Сағбон кўча, 11- тупик, 8-уйда турувчи **Малик Олимжонов**нинг Ҳамза кўчаси, Олча проезд, 71-уйда турувчи Мушарраф Олимжоновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 2-участка халқ судида кўрилади.

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ЎЗБЕКИСТОН КОНТОРАСИ

«РОДИНА» ВА «ФЕСТИВАЛЬ» КИНОТЕАТРЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА

НОМЛИ ЯНГИ КЕНГ ЭКРАНЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ ЧИҚАРАДИ

(Карел-фин достони **«Калевала»** асосида ишланган)

Сценарий авторлари — **В. Виткович, Г. Ягдфельд.**

Постановкачи — **Александр Птушко.**

Операторлар — **Г. Цекавий, В. Якушев.**

Р о л л а р д а:
Урхо Сомерсальми, А. Орочко, И. Воронов, А. Ошинь, А. Войцик, Э. Киви, Г. Милляр, М. Трояновскийлар қатнашади.

«Мосфильм» киностудияси (СССР) ва «Суоми-фильми» студияси (Финляндия) 1953 йилда ишлаган.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 26 **РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040.135. Саноат ва транспорт бўлими, маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 34048, 132. Секретариат — 29040, 50. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 05282. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Нашр. Б-1650.